

BUDOUCNOST CÍRKVE

**Formovat mládež - prioritní
poslání pro církev**
(P. Fabio Attard SDB)

**Nové způsoby bytí církve v
kontextu současnosti**
(P. Klaus Hofstetter)

**Sociologický pohled na mladé
dle sčítání účastníků bohoslužeb**
(P. Radek Tichý)

**Příspěvek k diskusi o předávání
víry dětem a mladým lidem**
(P. Jan Balík)

Rok víry - brainstorming

Pozdrav Svatého Otce

**Otevřený dopis účastníků
5. celostátního setkání mládeže**

Rio de Janeiro 2013

3-4

**říjen
2012**

Ročník XIX.

EDITORIAL

Milí čtenáři,

na začátku bych se vám všem chtěla omluvit, ale přes pracovní vytížení spojené s přípravou 5. celostátního setkání mládeže nemohlo vyjít červnové číslo Budoucnosti církve, proto nyní dostáváte do rukou dvojčíslo.

A co je jeho obsahem? Určitě si nenechte ujít stěžejní článek od P. Fabia Attarda SDB o tom, že prioritním posláním církve je formovat.

V rubrice formace najdete článek Nové způsoby bytí církve v kontextu současnosti od P. Klause Hofstettera, ve kterém se zabývá obsahem a duchem dokumentu „Lineamenta“ pro Synodu biskupů 2012. Sociologický pohled na mladé dle sčítání účastníků bohoslužeb popisuje P. Radek Tichý. Na jeho článek navazuje zamyšlení P. Jendy Balíka o předávání víry dětem a mladým lidem.

V říjnu nám začal Rok víry vyhlášený papežem Benediktem XVI. Inspirace k prožívání roku víry s mládeží naleznete na dalších řádcích.

Na 5. celostátní setkání mládeže ve Žďáru nad Sázavou můžete zavzpomínat také prostřednictvím po-žďárských médií, které vydala Sekce pro mládež ve spolupráci s ADV STUDIEM a nakladatelstvím Paulínky. Více informací uvnitř.

Děkujeme za Vaši přízeň.

Příjemné chvíle strávené při čtení přeje

Zdeňka Jakešová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorace mládeže. Ročník XIX., číslo 3-4. Vychází 5x ročně. Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. ThDr. Jan Balík

Redakce: Zdeňka Jakešová, Marie Světníčková, Anna Brabcová a Josef Čaban.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Grafika: Martin Vocet

Grafika obsahu a sazba: Milan Čok

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Editorial	2
Úvodník	3
Formovat mládež - prioritní poslání pro církve (P. Fabio Attard SDB)	4
Nové způsoby bytí církve v kontextu současnosti (P. Klaus Hofstetter)	27
Sociologický pohled na mladé dle sčítání účastníků bohoslužeb (P. Radek Tichý)	33
Příspěvek k diskusi o předávání víry dětem a mladým lidem (P. Jan Balík)	39
Rok víry - brainstorming	43
Jaroslav Kozel (Miloslava Kahounová)	44
Pozdrav Svatého Otce	49
Otevřený dopis účastníků 5. celostátního setkání mládeže	50
XVI. setkání mládeže Lednica 2000	51
RIO 2013 - Informace ke Světovému dni mládeže - Rio de Janeiro 2013	53
Po-žďárská média	54
Národné stretnutie mládeže R13	54

ÚVODNÍK

Milí přátelé,

víte, co je to láska? Na chvíli zavřete oči a přemýšlejte: „Co pro mě znamená láska?“ Škoda, že nemohu slyšet vaše odpovědi. Určitě by mě povzbudily. Pro mě je láska „věčný zájem Boha o dobro člověka a celé stvoření.“

15. srpna, na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, jsem oslavila stříbrné jubileum. Před 25 lety jsem Bohu řekla své „Ano“. Bůh měl o mě zájem už od věčnosti. Dal se mi poznat a já Mu neodolala. Zamilovala jsem se do Něj.

Nejraději bych šla do ulic a všem lidem řekla, že se cítím šťastná! Jsem ráda, že to mohu říct alespoň vám.

Obracím se na každého z vás: „Uvěř, že Bůh má zájem i o tebe. I tebe zve k velké lásce.“ Bůh je tak veliký, že má čas na naše malé problémy. Neříkej Bohu, že máš velké problémy, ale řekni svým problémům, že máš velkého Boha.

Stále ti posílá své dary. Sesílá na tebe svého Ducha – Ducha lásky, odpuštění, statečnosti... Žízni po naší lásce. Zkusme Ho dnes milovat v lidech dobrých i zlých. Proč milovat dobré? Protože si naši lásku zaslouží. Proč milovat zlé? Protože naši lásku potřebují. Bůh má zájem o nás. Mějme zájem jeden o druhého a zakusíme velké věci.

sestra Vincenta Kořínková, boromejka

FORMOVAT MLÁDEŽ - PRIORITY POSLÁNÍ PRO CÍRKEV

Fabio Attard SDB

Přinášíme překlad podnětné přednášky generálního rádce pro pastorační mládeže salesiánů dona Boska, která byla přednesena na mezinárodním setkání o světových dnech mládeže, které uspořádala Papežská rada pro laiky ve dnech 28. března až 1. dubna 2012 v Římě.

Téma, kvůli kterému jsme se dnes sešli a nad nímž se máme zamýšlet, je tématem, o kterém jsme často – jak předpokládám – jednali v našich modlitebních, pracovních a plánovacích shromážděních. Na tomto setkání toto téma dostává ještě zajímavější význam: pocházíme z celého světa, z mnoha kultur, jazyků a ras a jsme zde z jediného důvodu – abychom zjistili, jak lépe sloužit mladým lidem, jak můžeme lépe žít poslání hlasatelů evangelia, poslání, které nám předal sám Ježíš Kristus.

Své zamyšlení bych chtěl předložit ve dvou částech, z nichž každá má specifický účel. Doufám, že tyto dvě části jako celek nám pomohou poznat výzvy a povzbudit naši pastorační praxi.

V první části se pokusím nabídnout rozbor výzev, které se dnes vyskytují na úrovni kontinentů při našich snahách formovat mládež ve víře. Jsou to ony výzvy, které pastorační mládeže dnes musí s moudrostí vyjmenovat a čelit jim s odvahou víry. Tento výklad podle kontinentů však nevyklučuje existenci společných prvků, kterým musíme všichni čelit, pokud chceme, aby pastorační mládež byla opravdu úspěšná a měla v sobě život a smysl. Snažme se určit, jaké jsou tyto společné prvky, které můžeme pokládat za nezanedbatelné.

Vedle tohoto rozboru v první části předkládám i několik podnětů, které nás přivedou ke zkoumání, jaké je naše pochopení dnešní výchovy z hlediska vychovatelů ve víře. Poněvadž víme, že právě v této oblasti probíhá změna paradigmatu, uvědomujeme si, že tuto věc nemůžeme opomíjet. Kultura, která z humanistické vize výchovy přechází na její utilitaristickou vizi, vyzývá nás – evangelizátory a vychovatele – abychom si uvědomili důsledky, které onen posun paradigmatu dnes vyvolává ve vychovatelském faktoru, v jeho mnohotvárnosti a různorodých formách.

Ve druhém zamyšlení se dostanu bezprostředněji k praxi a každodennosti pastorační zkušenosti. To znamená, že se pokusím ukázat na naléhavost „poznání“, jakým kulturním výzvám máme čelit a jaké bohatství máme v učení církve. Podtrhuji, že je naléhavé, aby je všichni hlouběji znali a lépe si je osvojili, jednak obsahově, jednak jako světlo pro pastorační praxi.

Z toho vzniká a potvrzuje se nutnost umět nabízet pastorační zkušenosti, které se nezastavují na prahu lidství, ačkoliv odtamtud musí nutně vycházet. Takové pastorační nabídky mají odvalu naslouchat touze našich mladých po božském a jsou schopné navrhnout postupy a cesty, které povyšují

onu touhu na nejvyšší možné a dosažitelné vrcholy.

Tomu patří Pavlova výstraha Korintským: „Běda mně, kdybych nekázal“ (1 Kor 9,16). Je to varování, které církev neustále připomíná pastýřům. Je to výzva platná i dnes pro nás, kteří stojíme před obrovským zástupem mladých lidí čekajících na autentické svědky a proroky zamilované do Boha.

PRVNÍ ČÁST

PASTORACE MLÁDEŽE SE TÁŽE NA SOUČASNÉ VÝCHOVNÉ VÝZVY

1. Setkat se s výzvami dnešní mládeže na různých kontinentech?

1.1 Výzvy pastorace mládeže

Pokud jde o různé analýzy týkající se mládeže na různých kontinentech, buď můžeme jednat o každém kontinentu s jeho výzvami a příležitostmi zvlášť, anebo začneme napříč tak, že vyjmenujeme různé výzvy a uvedeme, kde se vyskytují. Vyberu první možnost, tu zeměpisnou, a pokusím se potom na konci shrnout výzvy, které se jeví jako společné.

1.1.1 Afrika

- Osobní a přesvědčené **setkání s Ježíšem**
- Cesty, které činí **mladé lidi hlavními aktéry činiteli usmíření, spravedlnosti a míru**

V APOŠTOLSKÉ EXHORTACI *Africae Munus* papež Benedikt XVI. vybízí k zamyšlení, které má být pokračováním předchozí exhortace *Ecclesia in Africa* bl. Jana Pavla II. Použitá metodologie v *Africae Munus* je metodologií, která se dívá na výzvy – v tomto případě výzvy k usmíření, spravedlnosti a míru – z osobního hlediska. Tím, že uvádí právě zmíněné pojmy jako pojmy před-politické, papež představuje tuto cestu jako proces soustředěný v srdci osoby, to znamená tam, kde rozhodnutí následovat Ježíše začíná, zraje a končí.

Nakonec předkládám zamyšlení o učení papeže Benedikta XVI. V jeho myšlení nacházíme jasné rysy pastorační metodologie, které jsou nápomocné pro naši cestu. Je to cesta, která od nás vyžaduje velkou schopnost naslouchání, dobrou zásobu soucitu a odvahy, abychom nabídli mladým lidem krásu Slova a radost eucharistie.

Zmiňuji tuto pastorační metodologii, protože obdobným způsobem hlavní výzva pastorace mládeže na africkém kontinentu má stejnou logiku. Naše snaha jakožto evagelizátorů mladých lidí a jejich vychovatelů ve víře vychází z přesvědčení, že cílem naší pastorace mládeže je **osobní a přesvědčené setkání s Ježíšem**. Nebude-li tato důležitá nabídka respektována, hrozí, že pastorace mládeže bude sice hezkou zkušeností, ale bez kořenů a nikoho nepoznamená. Pastorace mládeže, která vede k osobnímu a skutečnému setkání s Ježíšem, má být naopak systematickou nabídkou, s jasnými a přesnými cíli a pevnou ve svém průběhu. Při takových cestách pastorace nelze improvizovat, ani je vymýšlet: vyžadují, aby ti, kteří je nabízejí, byli silně zakotveni ve Slovu a svátostech a aby měli plánovací i pedagogické schopnosti.

Druhou výzvu, která je spojena s první, představuje pastorace mládeže nabízející mládeži nejenom příležitost něco dostávat, ale dává v jejich srdcích zrát přesvědčení a naléhavost, aby podávali svědectví. Jsme zváni **nabízet mladým lidem cesty, které z nich dělají hlavní aktéry – činitele usmíření, spravedlnosti a míru**. To však vyžaduje, aby výklad církevní nabídky nebyl povrchní. Znalost a studium církevního učení není přepychem určeným malému počtu lidí, ale nutkavým vybídnutím všem, kteří jsou vyzváni být

pedagogy ve víře. Nečiníme z mladých lidí hlavní představitele pouze skrze naše zbožné přání, ale osobní cestou, která se stává svědectvím a citovou i efektivní silou, a tak učiní naši nabídku věrohodnou.

1.1.2 Asie

– Důležitost **nabídky se solidním a pevným obsahem**

– Pastorce mládeže má mít **jasné vědomí vlastní víry v multináboženském a multikulturním kontextu**

V kontinentu, který právě zažívá na ekonomické úrovni růst nikdy předtím nevídaný, výzva k prožití víry je úzce spojena s jevem globalizace: „Globalizace není *a priori* ani dobrá, ani špatná. Bude tím, co z ní lidé udělají. Žádný systém není sám sobě cílem... Jedna ze starostí církve ohledně globalizace je, že se rychle stala kulturním fenoménem. *Trh jakožto mechanismus výměny se stal nástrojem nové kultury.*“¹

Uvnitř této sociální skutečnosti se pečlivá pastore mládeže snaží v první řadě předkládat **nabídku se solidním a pevným obsahem**. Vedle mentality vývoje, která nadiktuje kulturní modely nové a občas protikladné vůči kulturním hodnotám, jež dosud všichni podporovali, nabídka víry neobstojí, pokud nemá silné kořeny a pevný obsah. Je naléhavé, abychom my jakožto evangelizátoři, znali tyto nové kulturní modely a současně uměli interpretovat ony změny jako příležitost a nikoli jako problém.

Druhá výzva, která vychází z první, je mít **jasné vědomí o vlastní víře, které má být schopno zdůvodnit sebe samo v multiná-**

boženském a multikulturním kontextu. Vzpomeňme si na Petrovo varování v jeho prvním listu: „Pán, Kristus, budiž svatý ve vašich srdcích. Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ale číňte to s tichostí a s uctivostí. Když jste vystaveni pomluvám, zachovávejte si dobré svědomí, aby ti, kteří hanobí váš dobrý způsob života v Kristu, byli zahanbeni.“ (1 Petr 3,15-16).

Není to malá výzva. Samotná APOŠTOLSKÁ EXHORTACE *Ecclesia in Asia* dlouze pojednává o této výzvě: „Poněvadž je si vědoma složitosti tak rozličných situací v Asii a ‘žije pravdivě v lásce’ (Ef 4,15), církev hlásá Radostnou zvěst s respektem a laskavou úctou vůči těm, kteří ji poslouchají. Hlásání, které respektuje práva svědomí, neporušuje svobodu, protože víra vždy vyžaduje od jedince svobodnou odpověď. Ale respekt nevylučuje nutnost výslovného hlásání evangelia v jeho celistvosti“ (č. 20).

Výzvu je potřeba interpretovat podle metodologie procesu: „Avšak proces sám musí zatáhnout celý Boží lid, protože život církve jako takový má činit viditelnou víru hlásanou a přivlastněnou. Aby si byli jisti, že se to děje vhodným způsobem, synodální otcové zjistili několik oblastí, které vyžadují zvláštní pozornost: teologické rozvažování, liturgii, formaci kněží a vysvěcených osob, katechezi a spiritualitu“ (č. 21).

V multikulturním a multináboženském kontextu se výzva prohloubit víru a odůvodnit svou naději pro pastore mládeže i pro obecnou pastore odehrává uvnitř cesty, kterou nabízejí synodální otcové: teologické roz-

¹ „Mnozí pozorovatelé vystihli vloudivou, ba dokonce vtíravou povahu tržní logiky, která stále více zmenšuje volný prostor pro lidské společenství k veřejné a dobrovolné činnosti na každé úrovni. Trh vnucuje svůj způsob myšlení a jednání a vtiskuje chování svůj žebřík hodnot. Lidé, kteří tomu podléhají, často považují globalizaci za ničivou potopu ohrožující společenské normy, které je chránily, a kulturní pevné body, které jim poskytly životní směr,“ z Projevu bl. Jana Pavla II. na plenárním zasedání papežské akademie sociálních věd, pátek 27. dubna 2001.

važování, liturgický život, svátosti, formaci, katechezi a spiritualitu.²

1.1.3 Amerika

– Nabídka pastorační mládeže, která má podporovat **setkání s Ježíšem jako cestu** k obnovenému společenství a solidaritě, pro- roctví a misionářství

– Jasná nabídka víry schopná vzbuzovat **silný sociální rozměr obrácení**, činící z mladých hlavní představitele v sociálních strukturách.

V sociální a pastorační rozmanitosti, kterou pozorujeme na americkém kontinentu, máme pastorační výzvy pro nás velmi blízké. Omezím se pouze na dvě z těchto výzev, aby mohly sloužit jako katalyzátory jiných procesů uvnitř samotné pastorační mládeže.

První výzva je nabídnout mladým systematické postupy a cesty, které mají umožnit **opravdové a hluboké setkání s osobou Ježíše**. Tím, že stavíme na silném dědictví lidové zbožnosti a na společném citění víry v Boha, je úkolem pro nás vychovatele k víře, abychom nabídli postupy, které mají sloužit jako cesta k **obnovenému společenství a solidaritě**, vyplývající z živé víry osobně přivlastněné. Ve společnosti, kde ochabuje citění víry kvůli konzumní a materialistické kultuře, je svědectví generace mladých, kteří nachází v Kristu utišení na svou žízeň, silné.

Pokud jde o druhou výzvu, již pozorujeme, že probíhá v některých zemích kontinentu. Mám na mysli misionářskou zkušenost uvnitř samotného kontinentu. To potvrzuje velkou chuť mladých lidí žít svou vírou jako **učedníci a apoštolové, stoupenci a misionáři**. V tom všem se jasně jeví, jak zkuše-

nost a víze Aperecidy zachycuje silný rozměr pastorační mládeže a nejenom to – poskytuje i podněty, aby byla promítána do budoucna.

Proto se nemusíme bát nabídnout mladým lidem **misionářské zkušenosti**, skrze něž se cítí hlavními aktéry při vlastní volbě víry, a tedy nejenom přijímajícími. Je potřeba mít odvalu poskytnout příležitosti, kvůli nimž naši mladí lidé udělají onen další krok: to znamená **dát jejich víře silný sociální rozměr**, aby se stali věřícími staviteli na rovině sociálních struktur, na politických úrovních a kulturních fórech.

1.1.4 Evropa

– Pastorační mládeže schopná **vychovávat a evangelizovat hledání po smyslu a žízeň po Bohu** v post-sekulární společnosti

– Nabídnout **cesty**, které mají být místem **sounáležitosti**, ale i místem a jádrem **identity**

Ve svém článku z roku 1946 *Evropa a Ježíš Kristus* Romano Guardini tvrdí: „Evropa se stane křesťanskou, anebo již nebude existovat“.³ Vytržená z kontextu tato věta nevyjadřuje ve své šíři celé zamyšlení, které Guardini věnuje tomuto tématu. Ale to, co se jeví zajímavé tady pro nás, je skutečnost, že stejnou sílu oné věty zopakoval držitel Nobelovy ceny za literaturu, Peruánec Mario Vargas Llosa, když komentoval Světový den mládeže v Madridu v roce 2011. Ve svém komentáři ihned po SDM v Madridu Vargas Llosa píše: „Dlouhou dobu se věřilo, že s vývojem znalostí a demokratické kultury by náboženství – tato vznešená forma pověřivosti – zmizelo a že věda a kultura by je plně zastoupily. Dnes víme, že to byla jen

²Viz PAPEŽSKÁ RADA PRO MEZINÁBOŽENSKÝ DIALOG, *Křesťanské svědectví v multináboženském světě: doporučení pro chování*. Dokument napsaný účastníky třetí (mezi-křesťanské) porady, kteří se shromáždili v Bangkoku v Thajsku od 25. do 28. ledna 2011.

³R. GUARDINI, *Evropa*. Compito e Destino (Morcelliana, Brescia 2005²) 59.

další pověra, kterou realita postupně rozdrtila... Většina lidí nachází odpovědi – nebo alespoň pocit, že existuje vyšší řád, do kterého sami patří a který dává jejich existenci smysl a pokoj – pouze skrze transcendenci, kterou ani filozofie, ani literatura, ani věda nedokázaly racionálně odůvodnit.“⁴

V této souvislosti se domnívám, že v podstatě existují dvě výzvy, kterým je potřeba v Evropě čelit. První je pochopit **hluboké hledání smyslu a žízeň po Bohu** ze strany mladých Evropanů, umět **vychovávat toto hledání** a živit je **silou evangelia**. Nedávné sociologické výzkumy potvrzují to, co pastorační praxe zachycuje, když s odvahou a moudrostí utiňuje tuto žízeň skrze setkání s krásou Radostné zvěsti.

Druhá výzva pak podporuje a posiluje tu první. Neexistují pravé cesty a správné postupy kromě těch, které mladým lidem poskytnou **pocit sounáležitosti** a které jim současně nabídnou **místa a jádro identity**. U nejúspěšnější pastorační mládeže s radostí pozorujeme, jak síla opravdových vychovatelů a hlasatelů evangelia nabízí zaprvé zkušenosti podle logiky postupů, jež respektují rytmus mladých lidí, a za druhé je to pastorační praxe, která se nevzdává nejvyšších vrcholů svatosti.

1.1.5 Oceánie

– Pastorační mládeže **soustředěná na Krista** a schopná nabídnout hluboké motivace **víry prožité ve společenství**

– **Formační postupy, které odůvodňují víru** v multináboženském a multikulturním kontextu

Multikulturní a multináboženský kontext

Oceánie je velice dobře představen v post-synodální exhortaci *Ecclesia in Oceania*, jejíž téma bylo: *pokračovat po jeho cestě, hlásat jeho pravdu, žít jeho život* (č. 8). Uvnitř onoho tématu se nacházejí výzvy pastorační mládeže tohoto kontinentu.

První je nabízet **pastoraci zakořeněnou v Kristu**, Božím synu, který se stal za nás člověkem. Víra nemá být pouze znalostí, ale zkušeností, a to zkušeností prožitou společně. Téma **společenství**, které je centrální v apoštolské exhortaci, nejenom posiluje víru mladých lidí, ale poskytuje jim také pevnou bratrskou podporu ke klidnému a opravdovému prožití víry. Silný společenský rozměr, který je tak charakteristický pro tento kontinent, má tedy být chápán nejenom jako opora, ale spíše jako *modus essendi a modus vivendi* samotné pastorační mládeže.

Proto, jako druhá výzva, nutně následuje naléhavost **formace odůvodňující víru** v kontextu, kde snadno samotná víra v Krista je podávána pouze jako nabídka navíc mezi mnoha transcendencemi. Petrovo vybídnutí k prvním křesťanským společenstvím se jeví jako velice aktuální v pastorační situaci Oceánie. Tuto výzvu sdílel bl. Jan Pavel II. během homilie za prohlášení prvního blahorečeného z Papui-Nové Guineje, bl. Pietra To Rota, 17. ledna 1995: „Nebojte se angažovat v úkolu přinášet poznání o Kristu a lásce k němu, zvláště mezi početnými lidmi vašeho věku, kteří představují většinu populace“⁵.

Toto vybídnutí se uskutečňuje ve dvojí formě: ve formě opravdového a pevného **učednictví** ve snaze poznat vlastní víru, a ve

⁴*L'Osservatore Romano* 30. srpna 2011 uveřejnil překlad komentáře ke SVĚTOVÉMU DNI MLÁDEŽE v Madridu, který napsal držitel Nobelovy ceny za literaturu v roce 2010 Mari Vargas Llosa a který byl vytištěn na „El País“ v neděli 28. srpna 2011.

⁵Eucharistická koncelebrace k prohlášení prvního blahorečeného z Papui-Nové Guineje, Homilie bl. Jana Pavla II. na „Sir John Guise Stadium“ v Port Moresby, Papua-Nová Guinea, v úterý 17. ledna 1995.

formě autentického **apoštolátu**, to znamená stát se svědky, abychom hlásali jiným mladým lidem radost z víry v Ježíše Krista.

1.1.6 Společné prvky

- Inteligentní naslouchání kultuře mládeže
- Mentalita projektu a kontrola
- Skupinová zkušenost systematická a solidní
- Nabídka založená na Slovu a svátostném životu
- Skupinová dynamika prožitá evangelicky
- Nabízet stálou formaci ohledně magisteria
- Duchovní doprovázení

Po tomto panoramickém popisu se domnívám, že je správné uvést také ty společné prvky, které se týkají všech situací, v nichž se nabízí cesta pastorační mládeže. Předkládám několik z nich, které nám mohou pomáhat, abychom úplněji pochopili aktuální výzvy a podpořili tak stále více proveditelnou nabídku.

Nejprve je naléhavé, abychom my, jakožto hlasatelé evangelia a vychovatelé, byli připraveni provést **inteligentní naslouchání kultury mládeže**. Jako hlasatelé evangelia a vychovatelé nežijeme své povolání v prázdnu, ale jsme včlenění do dějin s jejich výzvami, ale také se jejich příležitostmi. Naslouchat dějinám našich mladých lidí není luxusem, který si mohou dovolit jen někteří z nás, nýbrž je to povinnost, které se nemůžeme zříci. Jak uvidíme později, metodologie použitá v různých dokumentech magisteria má vždycky jako výchozí bod znalost a výklad dnešních časů.

Druhým prvkem, kterého se nelze zříci, je to, abychom byli jako *leaders* s **mentalitou projektu a kontroly**. Dnes více než kdykoliv dříve nemůžeme nabízet cesty založené na

improvizaci, ani postupy poznamenané pojetím, při němž se věci vymýšlejí v přítomném okamžiku. Plánovat a kontrolovat znamená znát, respektovat a jít vstříc očekávání mladých lidí. Znamená to také poskytnout prostory a struktury, které dokazují v pravdě chuť jim sloužit.

Třetím prvkem je zajistit, aby **skupinová zkušenost byla systematická a solidní**. Nic není pro mladé lidi nepřijemnější než postoj, který je nechává v nevědomí, aniž by věděli, jak a kdy se bude pokračovat, anebo zda se vůbec bude pokračovat. V kultuře „používej a pak vyhod“ zkušenost, která nedává jasné a autentické poselství a která nenabízí rozumný směr, se jeví jako zkušenost, která neupoutává pozornost a zájem mladých lidí toužících po solidních postupech.

Jako čtvrtý prvek je rozhodující, abychom se přesvědčili, že se mladí lidé nebojí **nabídky založené na Slovu a živené svátostnými zkušenostmi**. V tomto ohledu je potřeba se vyvarovat nebezpečí, které my samotní můžeme představovat, když občas přenášíme svou odmítavost a omezená schémata na mladé lidi, a tak se tedy vzdáváme možnosti nabízet pevnou stravu tomu, kdo ji právě hledá a je připraven ji přijímat.

Jako pátý bod je třeba připomínat, že opravdová pastorační nabídka je ožívována **skupinovou dynamikou evangelicky prožitou**: znamená to, že nesmíme propadnout nabídce duchovní intimnosti, když samotní mladí lidé mají uvnitř svého srdce velkou touhu stát se nejenom přijímajícími, ale také posly Boží dobroty i služebníky chudých a vyděděnců. Jinými slovy musíme mít odvahu nabízet pastorační mládeži, která je schopna vyjít z mentality duchovního ghetta a přejít ke zkušenosti apoštolské lásky, prožité s radostí a optimismem.

Šestým bodem či cílem je **poskytovat stá-**

lé vzdělávání ohledně magisteria církve. S upřímností musíme přiznat, že většinou jsme velmi štedří, když pomáháme mladým a doprovázíme je, ale jsme méně znalí velké cesty, kterou církev ušla po vatikánském koncilu. Neznalost – nechceme-li říct ignoranci – dokumentů jako *Evangelii Nuntiandi*, *Catechesi Tradendae*, *Redemptoris Missio* a *Všeobecného direktoria pro katechezi* nepomáhá jít po osvětlené cestě, patřičně začleněné do cesty církevní. Totéž platí pro velké dědictví sociální nauky církve, která je úžasným kompasem pro angažování věřících v sociální, kulturní a politické sféře.

Poslední bod se vztahuje k jednomu z velkých nedostatků, který pozorujeme v pastorační mládeži a který se pomalu řeší: mám na mysli naléhavost **duchovního doprovázení**. Není zde čas, abychom rozebírali dějiny a vývoj této služby, která katolické církvi patří jako jedinečný poklad. Je ale naléhavé trvale opakovat, že při velkých epochálních změnách v dějinách mělo duchovní doprovázení vždy nepopíratelnou roli. Jeho obnova je znamením a potvrzením, že jdeme správnou cestou.

2. Správné chápání dnešní výchovy

Vedle interpretace výzev na úrovni kontinentů i společných prvků bych se chtěl zamyslet nad tématem, jímž je naše chápání výchovy. Otázka by zněla: Do jaké míry si uvědomujeme obecnější rámec výchovy – jak je dnes výchova chápána a prožita a jaké modely ovlivňují výchovnou zkušenost v nejširším slova smyslu?

2.1 Autonomní a užitková vize výchovy

Uvažujeme-li nad vývojem, který se udál

v oblasti výchovy, ihned si uvědomujeme zvláštní skutečnosti: totiž posun směrem ke **zkušenosti a chápání výchovy poznamenané útržkovitostí vědění spolu s jejím užitkovým cílem**. Toto vše posunulo do pozadí cíle výchovy spolu s její integrální humanistickou vizí.

Zamyšlení papeže Benedikta k mladým profesorům během SDM v Madridu je jasným shrnutím této současné situace: „Tato užitková vize vzdělávání – i univerzitního – dnes skutečně prosakuje zejména z různých oblastí mimo univerzitu. Nicméně vy, kteří jste jako já prošli univerzitou a nyní působíte jako univerzitní učitelé, cítíte bezpochyby touhu po něčem vznešenějším, co odpovídá všem dimenzím, které tvoří člověka. Víme, že **povyšuje-li se na hlavní kritérium jenom užitečnost a bezprostřední pragmatismus, mohou být ztráty dramatické: od bezmezného zneužívání vědy podstatně překračující sebe samu až k politickému totalitarismu**, který snadno ožívá tam, kde je eliminováno jakékoli kritérium, které by přesahovalo pouhý mocenský kalkul.“⁶

Nejsme lhostejní vůči tomuto radikálnímu posunu. Toto je model, který obklopuje zkušenost našich mladých lidí a který ovlivňuje jejich samotný způsob vnímání a posuzování toho, co se děje kolem nich. Kdysi **Romano Guardini** komentoval tuto situaci s poukazem na to, jak ve jménu svobody chápané jako nezávislost, moderní pedagogika oddělila osobní jedinečnost a celistvost reality, z nichž pak zapoměla na tu druhou a nakonec ztratila tu první:⁷ „Tendence k autonomii špatně pochopila sebe samu. **Ve jménu cíle správného, ale částečné-**

⁶BENEDIKT XVI., promluva během setkání s mladými univerzitními učiteli, v San Lorenzu de El Escorial, Madrid, Španělsko, 19. srpna 2011, podle překladu na RADIO VATICANA <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=15032>

⁷Srov. R. CARRELLI, Sull'idea di educazione, v A. BOZZOLO – R. CARRELLI *Evangelizzazione e Educazione* (LAS, Řím 2011) 356–395.

ho odložila své začlenění do celistvosti... Bylo řečeno, že současná pedagogika usiluje o vlastní autonomii. To se projevuje především ve snaze odstranit a vyloučit jakékoliv tvrzení o nadpozemském cíli, které je vlastní pozitivnímu náboženství a které pak je zvláště devalvováno tím, že je označeno jménem 'zpověď'.⁸

Ve svém díle *Výchova na rozcestí* Jacques Maritain uvádí zamyšlení, které doplňuje Guardiniho, když upozorňuje, jak současná pedagogika nakonec usnadnila ztrátu cílů ve prospěch prostředků: „**Toto prvenství prostředků nad cílem a následující pád každé jasné účelnosti** a každé opravdové účinnosti při jejím uskutečnění vypadá, že představuje hlavní výtku, kterou lze uvést k současné výchově. Její prostředky nejsou špatné; naopak obecně jsou lepší než ty ze staré pedagogiky. Problém je přesně v tom, že jsou tak dobré, že ztrácíme z dohledu cíl. Z toho vychází překvapující slabost dnešní výchovy. Tato slabost pramení z našeho lpění na samotné dokonalosti našich prostředků a metod výchovy a z naší nemohoucnosti podrobit je jejich účelu.“⁹

Uvnitř této debaty se domnívám, že je pro nás důležité učinit **několik závěrů**. Není nepřátelné, abychom se i my tázali na účel naší pastorační nabídky. Zda nejsme rovněž my v nebezpečí klást **přílišný důraz na metodu, a tak riskovat, že ztratíme z dohledu účel**. Zda nepřikládáme příliš mnoho důležitosti pastorači, která má zajišťovat spotřebitelskou sféru, namísto pastorače, která podporuje zkušenosti k vnitřnímu prožívání.

Další otázkou je **všímat si, jak výchovný způsob**, na který jsou zvyklí naši mladí lidé

jakožto obyvatelé tohoto území, **je v rozporu či nikoliv s našimi výchovnými a pedagogickými metodami**, které využíváme uvědoměle či neuvědoměle.

2.2 Znovu získat zlidšťující vizi dnešní výchovy

Ve druhé části své promluvy k mladým profesorům papež Benedikt XVI. předkládá pedagogickou cestu či výchovný model, který je zakořeněn především v srdci vychovatele. Existují dva význačné body této zkušenosti, které představují dva důležité prvky pro pedagogicky zdravou pastorači.

První je, že „mladí lidé potřebují autentické učitele, osoby otevřené vůči celkové pravdě různých vědeckých odvětví, kteří jsou schopni naslouchat a sami žijí tímto interdisciplinárním dialogem; osoby přesvědčené zejména o lidské schopnosti činit pokroky na cestě k pravdě... Nemůžeme pokročit v poznání něčeho, nejsme-li podněcováni láskou, a nemůžeme milovat něco, nespátřujeme-li v tom něco rozumného, neboť 'inteligence a láska nejsou vzájemně oddělené: **láska je bohatá na inteligenci a inteligence je plná lásky**' (*Caritas in veritate*, 30). Jsou-li spojeny pravda a dobro, pak se snoubí také poznání a láska. Z této jednoty plyne soudržnost života a myšlení, příkladnost, kterou se má vyznačovat každý dobrý vychovatel.“¹⁰

I nám přísluší tyto vlastnosti, potud doopravdy víme, že vědění a inteligence jsou většinou východiskem, odkud začínají cesty, které představují velké příležitosti v srdcích mladých lidí.

Druhým prvkem je mít **transcendentní pohled na pravdu** překračující pouhou

⁸R. GUARDINI, *Fondazione della teoria pedagogica*, v ID., *Persona e libertà* (La Scuola, Brescia 1987) 51.62.

⁹J. MARITAIN, *L'educazione al bivio* (La Scuola, Brescia 1961) 15–16.

¹⁰BENEDIKT XVI., promluva během setkání s mladými univerzitními učiteli, viz poznámku č. 6.

lidskou vizi: „Je třeba vzít v úvahu, že pravda sama je vždycky vznešenější než naše cíle. Můžeme ji hledat a blížit se k ní, ale nemůžeme ji zcela vlastnit. Spíše pravda nás vlastní a motivuje. V intelektuální a pedagogické činnosti je pokora nezbytná ctnost, která nás chrání před samolibostí, jež uzavírá přístup k pravdě. Nesmíme přitahovat studenty k nám samotným, nýbrž směřovat je k oné pravdě, kterou všichni hledáme.“¹¹

Ve své výchovné syntéze **Don Bosco** poukazyval na tuto nezbytnou vizi výchovy, ve které lidská touha poznává jako svůj cíl ono setkání stvořeného s jeho Stvořitelem. Jeho proslulá věta se objevuje v celé své jednoduchosti, ale také ve své hluboké pravdě, protože výchova má co do činění s celistvostí osoby, s její jednotou a jejím konečným údělem: **„Pamatujte si, že výchova je záležitostí srdce a že pouze Bůh je jejím pánem. Nám se žádná věc nepodaří, pokud nás Bůh nenaučí jejím umění a nedá nám do ruky její klíče.“**¹²

Vychovatel našich časů, **P. Luigi Giussani**, od kterého se máme mnoho co učit, navazuje na téma srdce v jeho nejhezčím a nejvyšším významu. Srdce žádá, aby bylo doprovázeno se stejnou péčí a láskou, s níž bylo stvořeno. Je to péče Boha, který tvoří, protože miluje, a jelikož miluje, tak vychovává. A onen postup Bůh stvořitel svěruje nám, evangelizátorům a vychovatelům v čase a v dějinách: „Pro výchovu, která má být opravdová, to jest shodující se s lidskostí, první starostí je **vychovat srdce člověka tak, jak je Bůh stvořil...** Uvedením do reality, to je výchova. Slovo ‘realita’ se rovná slovu ‘výchova’ tak, jako se cíl rovná cestě... Můžeme jistě říci, že výchova má tím větší hodnotu, o kolik více naslouchá

této skutečnosti, o kolik více totiž vzbuzuje zájem o ni a respektuje i její nejmenší znamenání, především pak prvotní potřebu závislosti a vyvíjející trpělivost.“¹³

2.3 Čerpat z pedagogického modelu evangelia – Emmaus

Příklad toho, čím je pedagogicky zlidšťující proces, ač nutně zůstává otevřen tajemství, nacházíme již v předvečer vzkříšení. **Vyprávění o Emauzích je příběhem, který nikdy neskončí.** Ve dni vítězství nad smrtí a hříchem je společenství Ježíšových učedníků a apoštolů společenstvím ještě bez naděje a chybí jen málo, aby úplně ztratilo víru. Zatímco probíhá největší tajemství, lidská zkušenost ještě bloudí ve tmě.

Cesta, kterou jdou dva učedníci odcházející z Jeruzaléma, se stává mimořádným modelem, který k nám ještě dnes stále mluví. A právě tehdy, v té nejvíce znepokojující chvíli, se Ježíš setkal se dvěma učedníky – když odcházeli z města a opouštěli společenství.

A Ježíš, nejznamenitější pedagog, činí velmi přesná rozhodnutí: na cestě se k nim klidně přidá; stane se jedním z nich; poslouchá jejich příběh; a nakonec jim pak předloží výzvu, která se stanem oknem naděje otevřeným ke znovu objevené víře: místo smyslu – eucharistickou hostinu.

Pedagogika příběhu z evangelia nás nemůže nechat lhostejnými. Nemůžeme si dnes dovolit být „pošetilí“ a „zatvrzelí v srdci“. Nemáme žádný důvod na omluvu pesimismu.

Jsmo vyzváni, abychom si všimli, jak nám hoří srdce. Jsmo vyzváni, abychom

¹¹Tamtéž.

¹²Memorie Biografiche di San Giovanni Bosco, vol. XVI (1935) 447.

¹³L. GIUSSANI, Il rischio educativo (Rizzoli, Milano 2006) 15.

opět trpělivě našli odvahu pozorného a pokorného naslouchání toho, který „nám vysvětluje Písmo“.

Papež Benedikt XVI. o této výzvě s jejími existenčními důsledky poznamenává: „Toto drama učedníků z Emauz je jakýmsi zrcadlem situace mnoha křesťanů naší doby. Zdá se, že naděje víry selhala. Víra samotná prochází krizí v důsledku negativních zkušeností, které působí dojmem, že nás Pán opustil. Tato cesta do Emauz, po které jdeme, se však může stát cestou očištění a zraní naší víry v Boha.“¹⁴

2.4 Církevní otcové ve III. a IV. století

Dalším pramenem, z něhož můžeme čerpat výmluvný příklad výchovy k víře, je velký příspěvek **církevních otců z III. a IV. století**. Byli to pastýři, kteří měli schopnost a moudrost poznat sociální a kulturní výzvy své doby v rámci hlubokého a osvěcujícího chápání Radostné zvěsti. Důsledkem tohoto procesu se jejich zamyšlení stávalo odpovědí na tyto výzvy. Bylo to **kontemplativní čtení Slova protkané časem a dějinami**, jichž byli součástí, a s tehdejšími výzvami, ale i příležitostmi.

Tak *Catechesi Tradendae* komentuje toto období církve: „Jsme svědky mohutně působícího jevu. Zvláště ve III. a IV. století biskupové a nejproslulejší duchovní pastýři

považují ústní vyučování a sepisování katechetických pojednání za důležitou část svého biskupského úřadu. Je to doba Cyrila Jeruzalémského, Jana Zlatoústého, Ambrože a Augustina, ve které se z per tolíka církevních Otců rodí díla, jež pro nás zůstávají vzácným vzorem. Jak by bylo možné, ač velmi stručně, nastínit, jak katecheze podporovala pozemskou pouť církve a její šíření v různých historických údobích, ve všech světadílech a v nejrozličnějším společenském prostředí? Samozřejmě nikdy nechyběly ani obtíže, ale Boží slovo – jak to vyjádřil apoštol Pavel – provázelo dějiny, rozšířilo se a bylo oslaveno“ (CT 12).

Jejich výzva je stále i naší výzvou. Jejich příklad je pro nás nejenom pramenem naděje, ale i paradigmatem, které máme objevovat a předkládat.

ZÁVĚR – PRVNÍ ČÁST

Tato první část měla za hlavní cíl uvést dvě ústřední myšlenky: první je **pojmenovat výzvy pastorace mládeže na úrovni kontinentů** spolu s těmi nutnostmi, které opravdová pastorační nabídka vyžaduje všude, kde nás Pán povolává, abychom byli hlasateli evangelia a vychovateli mladých.

Druhá myšlenka je zaměřet se nad naším dnešním **chápáním zkušenosti výchovy**. Jak poznat současně panující paradigma, abychom se nejen vyhnuli nebezpečím, která mohou oslabit naši výchovnou činnost, ale především abychom žili výchovným stylem schopným nabízet postupy, které přinášejí zraní rozhodnutím o víře a které napomáhají k opravdovému a celkovému růstu věřícího člověka.

¹⁴Angelus, 3. velikonoční neděle, 6. dubna 2008; překlad z RADIO VATICANA <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=9311>

DRUHÁ ČÁST

PASTORACE MLÁDEŽE – PŘEDNÍ ZKUŠENOST CÍRKVE

Pokud se v mysli vrátíme k první zkušenosti setkání mládeže podníceného bl. Janem Pavlem II. v březnu roku 1985, najdeme jak v jeho dopisu *Dilecti Amici*¹, tak i v jeho promluvě k mladým² dva základní prvky, které dohromady vyjadřují jasnou vizi o pastoraci mládeže.

První prvek nalezneme v dopisu *Dilecti Amici*; v něm je předloženo zamyšlení zakotvené v Ježíšově setkání s bohatým mladíkem, jak je uvedeno u synoptiků (srov. Mk 10,17-22; Mt 19,16-22; Lk 18,18-23). Závěr je, že každé setkání s Pánem Ježíšem překračuje pouhé splnění povinnosti: **míří ke svatosti**. „V této souvislosti je řada příkázání, představujících základní kodex křesťanské morálky, doplněna řadou evangelijních rad, ve kterých se zvláštním způsobem vyjadřuje a konkretizuje Kristova výzva k dokonalosti – výzva ke svatosti. Když se ptá mladík po něčem ‘více’, po tom, ‘co mi ještě chybí?’, pohlédne na něj Ježíš s láskou, a tato láska nyní dostává ještě jiný smysl. Člověk je vnitřně převáděn rukou Ducha svatého ze života podle příkázání do života, v němž si je vědom daru, a Kristův pohled plný lásky vyjadřuje tento vnitřní ‘přechod’. Ježíš říká: ‘Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej svůj majetek a dej to chudým, a budeš mít poklad v nebi. Potom přijď a následuj mě!’ (Mt 19,21)³ (č. 8).

Cíl svatosti však předpokládá a potřebuje **prostředí i společenství zajišťující její plné dosažení**. Svatost není samotářskou výpra-

vou, není zkušeností osamocení.

A právě v promluvě k mladým, v souladu s citovaným dopisem, bl. Jan Pavel II. položil základy ke zdravé a solidní pastoraci mládeže.

Papež bere téma „účast“ a prohlubuje je ve směru účasti na Kristově tajemství: „Církev je zvláštní školou účasti... (č. 5). Církev nás tedy učí účasti tak, že nás uvádí do kontaktu s Kristovým tajemstvím, zejména pak s velikonočním tajemstvím, tedy s jeho utrpením, smrtí a vzkříšením. To je tajemství vykoupení, totiž smlouvy, kterou Bůh uzavřel s člověkem, s celým lidstvem, když ji zpečetil krví svého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Rovněž my jsme povoláni k této smlouvě a taková účast na sebe bere podobu čehosi trvalého a stálého“⁴ (č. 6).

Slova sdílená s mladými směřují k cíli, který představuje duši naši pastorační činnosti. Je to síla, která přitahuje lidi tak, že se cítí voláni, aby se stali součástí Boží lásky k lidstvu. A v této chvíli papež uvádí kritérium pastorace mládeže, které nelze opomíjet: „Drazí mladí, v tomto okamžiku myslím na různé skupiny, komunity i na různá hnutí, k nimž mnozí z vás patří. Nezapomínejte na to! Autentičnost těchto sdružení má velmi jasné kritérium, jež je třeba mít na paměti: skupina, komunita, hnutí, k nimž patříte, jsou autentické v té míře, v jaké vám pomáhají účastnit se spasitelského poslání církve, a tak realizovat vaše křesťanské povolání v rozlič-

¹Dopis z 1. března 1985, Květná neděle „de Passione Domini“.

²Promluva při zahájení mezinárodního roku mládeže u příležitosti setkání bl. Jana Pavla II. s mladými na náměstí Svatého Jana v Lateráně, v sobotu 30. března 1985.

³Překlad převzat z *Kristus vás miluje* (Paulínky, Praha 2005) 45 (pozn. překl.).

⁴Tamtéž, 23–24 (pozn. překl.).

⁵Tamtéž, 24–25 (pozn. překl.).

ných oblastech, kam vás Boží prozřetelnost postavila, abyste tam pracovali“⁵ (č. 7).

Zúčastnit se poslání církve je „velmi jasné kritérium, jež je třeba mít na paměti“, říká papež a opakuje naléhavou výzvu, kterou již vyjádřil Pavel VI. na začátku apoštolské exhortace *Evangelii Nuntiandi (EN)*.⁶ Ve vztahu k tomuto kritériu chci uvést dva hlavní body zamyšlení s nadějí, že naše prohloubení může být nápomocné našim pastoračním zkušenostem.

3. Poznat integrální pastorační zkušenost

Jakožto lidé povolání žít službu animace a vedení na úrovni skupin, komunit a hnutí, jsme vyzýváni uvědomit si, že je důležité dobře pochopit velkou odpovědnost, která nám byla svěřena: „Protože představení evangelijního poselství není pro církve nějaká dobrovolná činnost: je to povinnost, kterou jí svěřil Pán Ježíš, aby tak všichni lidé mohli uvěřit a být spaseni. Ano, toto poselství je nutné, je jedinečné, je nenahraditelné. Nedovoluje ani lhůstevnost, ani synkretismus, ani nějaké přizpůsobení“ (EN č. 5).

Jestliže dnes pozorujeme jakousi „neplodnost současné evangelizace“⁷, poskytuje nám to příležitost čelit těmto otázkám vznikajícím z aktuálních výzev.

3.1 Znalost kultury jako předpoklad k nabídce cest víry

První bod, o který se musíme vážně zajímat, je dobře znát kulturu, v níž se právě pohybujeme. Víra v Boha, který se vtěluje a stane se člověkem jako my, je zjevující událostí, která se neodehrává mimo čas a dějiny.

Událost vtělení nás nabádá, ba dokonce nás nutí k poslechu a dialogu s lidskými dějinami, který nemůžeme opomíjet.

Otevřeme-li první odstavce *Gaudium et Spes*, najdeme krásné shrnutí této výzvy – **poznávat a chápat svět, v němž žijeme**: „Společenství křesťanů cítí, že je opravdu niterně spjato s lidstvem a jeho dějinami...“ (č. 1). Aby církev splnila tento úkol, musí neustále zkoumat znamení doby a vykládat je ve světle evangelia, aby mohla způsobem každé generaci přiměřeným odpovídat na věčné otázky, které si lidé kladou: jaký je smysl přítomného a budoucího života a jaký je jejich vzájemný vztah. Je totiž třeba poznávat a chápat svět, v němž žijeme, jeho očekávání, touhy a povahu často dramatickou“⁸ (č. 4).

Když prolistujeme různé dokumenty a zamyšlení magisteria, najdeme toto soustavné a neustálé zdůrazňování nutnosti, aby komunita věřících měla postoj inteligentního naslouchání kultuře a znamení doby. Bezpochyby v takové společnosti, jako je ta naše, kde se kulturní a sociální paradigmaty nejen mění, ale určitým způsobem jsou v trvalé fázi změny, jeví se ještě náročnější udržovat tento dialog a prohloubit tuto znalost. Je to výzva, které se nemůžeme vyhýbat.

Ve specifitějším případě – jímž je pastorační mládeže – **investovat čas a studium do poznání kultury mládeže již není něco nadstandardního**. A to ze dvou specifických důvodů. Za prvé, pokud nemáme jasné pochopení o dnešní mládeži, riskujeme, že jedinou informací, kterou se necháme vést, bude ta, která nám podává jakési *klišé* o mladých lidech neodpovídající vpravdě tomu, jak mladí lidé žijí.

⁶Viz I. Od Krista hlasatele evangelia k církvi hlasatelce evangelia v EN č. 6–16.

⁷Srov. Tisková zpráva: sedmé zasedání XII. řádné rady generálního sekretariátu biskupské synody, 16. února 2012.

⁸Upravený překlad do češtiny z <http://pol-etika.ktf.cuni.cz/articles.php?lng=cz&pg=196> (pozn. překl.).

Například není mediálně známo, že od roku 1995 ukazatele duchovního a náboženského hledání u mladých stále rostou. Neobjevuje se v novinách ani v časopisech to, co vidíme a prožíváme na pastorační úrovni při našich shromážděních a cestách. Různá hledání a zkušenosti mladých, kteří touží po dospělé a opravdové nabídce víry, nikdy nezaplní první stránky tisku.

Vedle tohoto bodu existuje i druhý, který je ještě důležitější. Ti z nás, kteří důkladně znají sociologickou a antropologickou literaturu, velmi dobře vědí, že proroctví o **možném vymizení náboženství a zbožnosti byla v široké míře vyvrácena**. Naopak samotná generace mladých lidí, kteří kvůli neuskutečněmu předávání víry v rodinách byli přivedeni na poušť rozumu a do nejhustší tmy zítřka, jsou ti, kdo dnes sami hledají rozumné zkušenosti. Alternativy nabízené místo takzvané překonané a zaostalé náboženské vize se ukázaly nejenom jako prázdné, ale i škodlivé, nejenom jako chudé, ale i nešťastné. Jakožto věřící si nemůžeme nevíšmat tohoto hledání s jeho antropologickými a duchovními obraty.

Proto tedy je důležité, abychom byli připraveni zkoumat minulost našich mladých lidí, kráčet s nimi a sloužit jim s pokorou, ale i s rozumem. Jejich křik nás nemůže nechat lhostejnými.

3.2 Chápat cestu církve a porozumět jí

Jestliže je dnes naléhavé zkoumat do hloubky dějiny mládeže, ještě naléhavější je studovat a osvojit si cestu, kterou církev ušla v těchto posledních desetiletích a po které stále jde.

Opravdová **pastorace mládeže musí najít v magisteriu církve svůj kompas**. Vývoj, který proběhl v posledních desetiletích, není pro nás druhořadý.

Odvolávám se zejména na čtyři dokumenty, které je potřeba číst společně: *Evangelii Nuntiandi*, *Catechesi Tradendae*, *Redemptoris Missio a Všeobecné direktorium pro katechezi (1997)*.

Tyto dokumenty magisteria ozřejmují vztahy existující mezi kulturou a evangelizací, ale i mezi evangelizací a katechezí. Již od začátku *Direktorium* jedná velmi zajímavým způsobem o *poli světa* a roli, kterou *církev má na poli světa*.

Studium těchto dokumentů nás směřuje k syntéze, která nám svým vývojem během posledních desetiletí nabízí rostoucí konvergenci: *Evangelii Nuntiandi* nás doprovází při uchopení podstatných bodů vynořující se kultury s jejími potenciály; *Catechesi Tradendae* podtrhuje, jaké mají být složky pravé nabídky, která se při dialogu s kulturami neztrácí v relativismu; *Redemptoris Missio* nás povzbuzuje, abychom chápali poslání *ad gentes* v rámci složité a měnící se náboženské situace; a konečně ve světle předchozích dokumentů *Direktorium* nabízí širokou analýzu výzev a vedle nich poukazuje na postupy pro solidní katechezi v rámci evangelizačních procesů.

3.3 Nové oblasti, jazyky, paradigma – ústřední postavení osoby

Snaha církve zůstává stále tatáž: hledat a najít způsoby a metody, cesty a prostředky, skrze něž lze předávat lidstvu Radostnou zvěst. Tato snaha týkající se evangelizačního poslání je přítomna v různých dokumentech magisteria: „Otázka ‘jak evangelizovat’ je stále aktuální, poněvadž způsoby hlásání evangelia se mění podle místních, časových a kulturních okolností a vyzývají tedy do určité míry naše schopnosti hledat a přizpůsobovat se“ (EN č. 40).

Magisterium mluví o **originální pedagogice víry**, která má vést a oživovat naše

hledání jakožto hlasatelů evangelia: „Je totiž normální, přizpůsobují-li se ve prospěch katecheze některé vyzkoušené a zdokonalené výchovné techniky... Mluví-li se o pedagogice víry, nejde o to, jak předávat druhým lidské vědění třeba i na jeho nejvyšším stupni, nýbrž o to, jak sdělovat druhým neztenčené Boží zjevení... Každá technika vyučování má v katechezi cenu do té míry, do jaké slouží předávání víry a výchově ve víře. V opačném případě ztrácí význam“ (CT č. 58; srov. také RM č. 37).

Tedy **pozornost ke kontextu a k adresátovi** je rozměrem, který nemůžeme opomíjet. Toto téma se uvnitř *Direktoria* jeví jako syntéza, která upevňuje myšlenku již přítomnou v předchozích dokumentech. Ve *Třetí* a *Čtvrté části* skutečně najdeme na jedné straně hlavní linie pedagogiky víry, která se neuzavírá v pouhé intelektuální vizi, ale nechává se inspirovat Boží pedagogikou. Na druhé straně je věnována patřičná pozornost i různým situacím a aspektům týkajícím se nábožensko-sociální situace, zejména otázkám inkulturace (srov. *Předmluvu Direktoria*; srov. také č. 167 a násl.).

4. Nabízet integrální pastorační zkušenost

Pozornost věnovaná poznání evangelizační činnosti, a to v rámci cesty církve, jejího života a její *tradice*, vyžaduje, aby byla doplněna tím obsahem, který je vlastní víře. Nikdy není daleko pokušení, o kterém mluvil papež Pavel VI., když varoval před **omezováním** a **nejasností**. Již tehdy bylo zřejmé **nebezpečí horizontální pastorače**: „Pokušení omezovat poslání církve v rozměrech plánu jen světského; její úkoly na antropologický

záměr; spásu (...) na materiální blahobyť; její činnost na akce politické nebo sociální povahy tím, že bude opomínat jakoukoliv duchovní a náboženskou starost“ (EN č. 32).

4.1 Postupné procesy pro integrální představení života víry

Postupnost cesty není protikladná k celistvosti obsahu, naopak ho předpokládá jako cíl a pramen. Neslužme mladým lidem se strachem a nedělejme kompromisy. S požávkou po zralých vychovatelích a opravdových hlasatelích evangelia ze strany mladých lidí nemůžeme zacházet s despektem, nebo se tvářit, jako kdyby šlo o bezvýznamnou žádost. Jejich touha po dospělých vychovatelích vyjadřuje křik vycházející ze srdce, které žízni po pravdě a hledá prorocství.

V *Direktoriu* máme vynikající souhrn společných prvků tvořících evangelizační proces a vyjadřujících hluboká očekávání mladých:⁹

- podněty vycházející z *lásky*, která proniká a proměňuje celý časný řád a přijímá i obnovuje kultury;
- *svědectví* mezi národy o novém způsobu bytí a života, který charakterizuje křesťany;
- otevřené hlásání evangelia skrze „*první zvěstování*“ a pozvání k obrácení;
- uvedení do víry a křesťanského života skrze „*katechezi*“ a „*iniciační svátosti*“ těch, kteří se obracejí k Ježíši Kristu nebo kteří se opět vrátili na cestu jeho následování: ti první jsou vtělení do křesťanského společenství a ti druzí jsou do něho znovu přivedeni;
- neustále posilovat dar *společenství* u věřících skrze trvalou výchovu ve víře, svátosti

⁹„I když má církev stále k dispozici všechny prostředky ke spáse, pracuje postupně. (112) Koncilní dokument *Ad gentes* dobře objasnil dynamiku evangelizačního procesu: křesťanské svědectví, rozhovor a uplatňování lásky (11–12), zvěstování evangelia a pozvání ke konverzi (13), katechumenát a uvedení do křesťanství (14), vytváření křesťanského společenství skrze svátosti a jejich udělovatele (15–18). (113) To je dynamika naroubování a budování církve“ (*Direktorium* č. 47). Překlad převzat z <http://www.cirkev.cz/res/data/004/000491.pdf>

a konání skutků lásky;

– neustále podněcovat *misijní poslání* hlásáním evangelia slovy i skutky po celém světě.¹⁰

V tomto procesu najdeme prvky tvořící cestu víry: pozornost věnovanou kultuře a rovněž i hodnotu svědectví; cestu osobního obrácení, která je základem hlásání evangelia; společenství věřících jako cíl a zkušenost učednictví, které otevírá cestu do budoucnosti apoštolské zkušenosti.

V této dynamice jsou zdolána **dvě krajní nebezpečí**: na jedné straně vize, která je zaměřena pouze dovnitř a vede k nebezpečnému **duchovnímu intimismu**; na druhé straně je třeba se vyhýbat horizontálnímu postoji, který vidí svůj konečný cíl **jen ve světském a antropocentrickém rozměru**.

Když se správný postup nechává osvětlovat celistvostí víry, stojí před námi cesta odpovídající touze lidské bytosti. Je to cesta, která hasí žízeň po Bohu a konečně nabízí onen rozměr smyslu, který může být naplněn pouze v Kristu.

Máme tu proces, který vedle pozitivního hodnocení výchovně-kulturní dimenze je schopen s kreativitou a zdravým realismem zahrnovat i evangelizační rozměr spolu s nabídkou vhodné katecheze odpovídající situaci mladých lidí a dospívajících. Uvnitř tohoto procesu se nutně otevírá sféra dimenze povolání, tj. té zkušenosti, během níž jsou mladí lidé doprovázeni, aby objevili svůj plán života. Prožívají tuto důležitou fázi své existence s podporou a povzbuzením vycházejícím z asociativní zkušenosti, v níž se skupina stává opravdu společenstvím, které věří, doufá a miluje.

4.2 Chápat církev jako „katolickou“ zkušenost

Vracím se, byť jen krátce, k církevnímu rozměru, který jsme již na začátku zmínili. Nabízíme opravdu hlubokou zkušenost víry, je-li prožíván rozměr její „katolicity“.

Ve svém zamyšlení o Světovém dnu mládeže (SDM) v Madridu v roce 2011 papež Benedikt XVI. řekl římské kurii, že první silný rozměr SDM spočívá v „nové zkušenosti katolicity, všeobecné církve, která oslovila zcela bezprostředním způsobem mládež a všechny přítomné. Ačkoli pocházíme ze všech kontinentů a nikdy dříve jsme se neviděli, známe se. Přestože mluvíme rozličnými jazyky a máme jiné životní zvyky a různou kulturu, všichni jsme rázem spojeni v jedno jako velká rodina. Vnější separace a rozdílnost jsou relativizovány. Všichni jsme byli osloveni jediným Pánem, Ježíšem Kristem, v němž se nám zjevilo pravé bytí člověka a zároveň samotná tvář Boha.“¹¹

Dnes více než kdy předtím musí být tento rozměr katolicity, tento *sensus Ecclesiae*, stále více středem naší modlitby, našich pastoračních zkušeností a našich plánů. Neboť není možné si katolicitu církve vymýšlet ani v ní improvizovat. Ona patří k té hluboké identitě bytí vlastní Kristovým následovníkům, která se projevuje přesvědčeným životem víry – *lex credendi*, slavením eucharistie – *lex orandi*, a životem vyznačujícím se radostí a sdíleným s apoštolskou láskou – *lex vivendi*. To jsou tři sloupy, na které poukazovali již církevní otcové ve své teologické a pastorační syntéze.

Odtud vychází ona radost, kterou papež Benedikt XVI. v téže promluvě vyjádřil následující větou: „Tak jsme pochopili také velice konkrétním způsobem, že navzdory

¹⁰Srov. Direktorium č. 48.

¹¹Promluva svatého otce Benedikta XVI. k členům římské kurii a Governatoratu pro vánoční přání, 22. prosince 2011. Překlad převzatý z časopisu *Budoucnost církve*, 1/2012, str. 5 (pozn. překl.).

všem obtížím a temnotám je krásné patřit do všeobecné církve, do katolické církve, kterou nám Pán daroval.¹² “

4.3 Silné zkušenosti křesťanské mystagogie

Vedle postupnosti a katolicity se domnívám, že nesmíme zapomenout, že v mladých lidech nemůžeme pozorovat jen touhu po víře, ale musíme si být vědomi, že mezi nimi není málo těch, kteří chtějí udělat další krok: hlubokou a vnitřní zkušenost krásy víry.

Nesmíme mít strach postavit evangelizaci mladých lidí na tom, že překročíme práh pouhého uspořádaného vědění o víře. Místo toho, abychom hovořili pouze o „předáváníí“, je třeba mluvit o „iniciaci“, což vyžaduje vytvořit prostředí, které je schopno doprovázet mladé lidi v jejich konkrétní situaci až k plné lidské a křesťanské zralosti. A to je možné jedině tehdy, když dokážeme podporovat společenskou atmosféru posilující identitu a ne pouze příslušnost.

Je potřeba takové inteligence pastorační praxe, která by umožnila vytváření útulných společenských prostředí a skupin a která by podněcovala základní zkušenosti jako např. ticho, modlitbu, Boží slovo, slavení svátosti jako pramen duchovního růstu, angažovanost v apoštolské lásce a všechny ty živé zkušenosti, které silně osvětlují život.¹³

5. „Běda mně, kdybych nekázal“

Věta sv. Pavla Korintským „Nemohu se chlubit tím, že kážu evangelium; nemohu jinak, běda mně, kdybych nekázal“ (1 Kor 9,16) obsahuje vše, k čemu nás dnes církev vyzývá, abychom objevili. Nutnost, o níž Pavel mluví, není plodem vnějšího naříze-

ní, nýbrž vnitřního objevení. Je to nutnost, která je plodem lásky a nikdy není volbou pramenící ze strachu. Radostná zvěst, se svým niterným rysem krásy, má i dnes tuto podivuhodnou moc nad srdcem toho, kdo hledá Boha.

5.1 Dar se musí sdílet beze strachu

Vzorný příklad optimismu nám poskytuje papež Pavel VI. Na konci Svatého roku 1975, při své první generální audienci následujícího roku, papež ihned předkládá základy pro obnovenou evangelizaci. Slova, která tehdy pronesl, jsou nesmírně svěží a aktuální: „Probuzení základního a specifického povolání věrné a odpovědné církve, totiž její mise hlásat evangelium ve všech koutech světa, a rostoucí povědomí o duchovních a morálních potřebách moderního světa, dodávají tématu (evangelizace) aktualitu, která zjevně dokonale dokončuje náboženské zřání Svatého roku. Ten nám otevřel oči: **svět potřebuje evangelium; dědictví doktrinálních a pastoračních vědomostí nedávného ekumenického koncilu čeká na výrazné a důsledné uplatnění; osobní vědomí o spoluodpovědnosti, kterou každý katolík musí pociťovat vůči potřebám naší doby; dialektické setkávání dnešní církve s problémy, polemikami, nepřátelstvím, možnými pohromami společnosti bez Boha, kvůli nimž církev dnes prožívá drama a velké napětí ve své historii; dále objevení netušených evangelijních možností v lidských duších, procházejících namáhavými a neuspokojujícími zkušenostmi moderního pokroku; a konečně jistá tajemství Božího milosrdenství, ve kterých se zjevují hybné zdroje Božího království; všechno nám říká, že toto je významná a rozhodující hodina, kterou musíme mít**

¹²Tamtéž.

¹³Část Direktoría, která jedná o mladých a dospívajících lidech (č. 181–185), obsahuje nejen velmi podrobné a pronikavé zamyšlení o situaci mládeže, o jejích nesnázích a očekáváních, ale i o konkrétních nabídkách s ohledem na svět mládeže a dospívajících.

odvahu žít s otevřenými očima a s nebojác-
ným srdcem. **Mladí lidé, alespoň někteří
z nich, ti inteligentnější a odvážnější, to
chápou a zaujmou inovační postoj; nesmí-
me se bát znovu začít složitou a vyčerpáva-
jící evangelizační misi.**¹⁴

5.2 Povolání stát se apoštoly

V této citaci nacházíme prvky, které nás
podněcují k zamyšlení: za prvé je potřeba
sdílet dar, který jsme dostali, protože „svět
potřebuje evangelium“. Je nutné dobře stu-
dovat a aplikovat to, co magisterium církve
vyvíjelo v těchto letech, protože je to „dě-
dictví doktrinního a pastoračního vědění“
a my je žijeme jako dar pro lidstvo.

Život každého věřícího je dnes takový,
jako byl život prvních Ježíšových následovní-
ků, a jako bude zítra život všech těch, kteří se
rozhodnou Ježíše následovat: celé společen-
ství věřících sdílí spoluodpovědnost ve vztahu
k „potřebám naší doby – dialektickému

TŘETÍ ČÁST

PAPEŽ BENEDIKT XVI. – PASTÝŘ MLÁDEŽE

6. Metodologie Benedikta XVI.

Na konci tohoto výkladu bych chtěl uvést
schéma se stěžejními body o tom, co můžeme
nazvat pastorační metodologií používanou
Benediktem XVI. ve vztahu k mladým
lidem. Můžeme pozorovat, že je v souladu
nejenom se schématem obsaženým v *Direk-
toriu*, ale také s obecným pojetím různých
dokumentů, na které jsme odkazovali.

Papež Benedikt XVI. hovoří o potřebě
pastorace vycházející z analýzy dějin – tato
analýza má být nezaujatá a hluboká, inteli-
gentní i ohleduplná k lidské touze. Uvnitř
tohoto antropologického pohledu, který je

setkávání dnešní církve s problémy, polemiki-
kami, nepřátelstvím a možnými pohromami
společnosti bez Boha.“

Zůstává skutečností – a to pozorujeme
i my dnes –, že se církev při své cestě pořád
setkává s „netušenými evangelijními mož-
nostmi v lidských duších“, protože církev
stále podněcuje „určitá tajemství Božího
milosrdenství, ve kterých se zjevují dojemné
zdroje Božího království.“ Je pravda, že i my
můžeme říci, že „toto je významná a rozho-
dující hodina, kterou je potřeba mít odvahu
žít s otevřenými očima a s nebojácným srd-
cem.“

Nakonec je radostné a povzbuzující, že se
Pavel VI. odvolává k mladým lidem, jako by
odevzdával této krásné části lidstva dar víry
a radostnou zodpovědnost jej sdílet: „Mladí
lidé, alespoň někteří z nich, ti inteligentně-
jší a odvážnější, chápou a zaujmou inovační
postoj; nesmíme se bát znovu začít složitou
a vyčerpávající evangelizační misi.“

podstatně otevřen vůči Bohu jakožto zdroji
existence a jako cíli zasluhujícímu si lidskou
důstojnost, papež navrhuje jednoduchou,
avšak velkou cestu.

Již od počátku svého pontifikátu Benedikt
XVI. jasně staví mladé lidi doprostřed svého
pastoračního zájmu: „Také bych dnes rád,
velmi důrazně a s velkým přesvědčením, na
základě zkušenosti dlouhého osobního živo-
ta, chtěl říci vám, drazí mladí: Nemějte strach
z Krista! On nic neodnímá a dává všechno.
Kdo se dá Jemu, dostane stonásobně. Ano,
otevřete a dokořán rozevřete brány Kristu
a najdete pravý život. Amen“¹⁵ (*Homilie na
zahájení pontifikátu, 24. dubna 2005*).

¹⁴Středa, 7. ledna 1976

¹⁵Překlad převzat z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=3682> (pozn. překl.).

6.1 Sdělovat Boha ve světě bez Boha

Znalost současné situace nám ukazuje takový scénář, který je především poznamenán zatměním citu pro Boha: „Velkým problémem západu je zapomínání na Boha: je to zapomnění, které se šíří. Koneckonců všechny jednotlivé problémy vycházejí z této otázky, jsem o tom přesvědčen“ (*Promluva ke členům římské kurie, 22. prosince 2006*).

Jestliže se zde nachází ústřední a konvergentní bod různých problémů, vznikají požadavky a otázky, které mohou navodit dialog s touto kulturou: „Ale když člověk odstraní Boha ze svého dohledu a označí ho za ‘mrtvého’, je skutečně šťastnější? Stane se skutečně svobodnějším? Když se lidé prohlásí za absolutní majitele sebe sama a za jediné pány stvořeného, mohou skutečně tvořit společnost, kde by vládly svoboda, spravedlnost a mír? Nestane se spíše to, co ostatně každodenní zprávy hojně dokazují, že se zvětšuje mocenská libovůle, egoistické zájmy, nespravedlnost i vykořisťování, násilí v každém svém projevu? Nakonec to dospěje k tomu, že člověk je osamělejší a společnost rozdělenější a zmatenější“ (*Zahájení XII. řádného generálního shromáždění biskupské synody, 5. října 2008*).

Nabídka víry se naopak snaží nenechat se ovlivňovat, ale poskytovat skutečně schůdnou cestu: „Na druhé straně, kdekoli lidé a národy žijí v Boží přítomnosti, uctívají ho v pravdě a naslouchají jeho hlasu, tam se buduje civilizace lásky, v níž je respektována důstojnost všech, a toto společenství se rozvíjí se všemi svými plody“¹⁶ (*Poselství k XXVI. Světovému dnu mládeže 2011, 6. srpna 2010*).

V tomto prvním bodě pozorujeme jemnost papeže, který se od výkladu společnosti s jejími stíny a temnými stránkami stane účastníkem diskuze, přinášejícím světlo víry. Neexistují žádné dějiny, jakkoliv chudé a bídné, do kterých by víra nemohla zasáhnout proto, aby poskytovala světlo a naději tam, kde chybí.

6.2 Církev jako důvěrné společenství přátel

Církev v této lidské situaci tedy zaujme postavení poutníka do Emauz. Slova, která zazněla ve Francii, zdůrazňují tento poutnický rozměr církve: „Mládež představuje mou největší starost. Někteří mladí se snaží hledat zaměření, které by jim vyhovovalo, nebo trpí ztrátou opory v rodinném životě. Jiní zase prožívají meze podmiňujícího náboženského komunitarismu. Často se ocitají na okraji a jsou ponecháni sobě samým, jsou křehcí a musí sami čelit realitě, která je překračuje. Je proto nezbytné nabídnout jim solidní výchovný rámec a povzbudit je, aby respektovali druhé a pomáhali jim, a poklidně tak dosáhli dospělosti. Církev v této oblasti může nabídnout svůj specifický přínos“¹⁷ (*Apoštolská cesta ve Francii, Setkání se státními autoritami v Elysejském paláci, 12. září 2008*).

Církev dnes, stejně jako vždy, zaujímá tentýž postoj jako svatý Cyprián, který o tom zanechal osobní svědectví ve svém autobiografickém spisu. Je to příklad, který papež citoval při svém setkání s římskými faráři a klérem: *Žil jsem tímto naším způsobem – říká – naprosto daleko od Boha, protože božstva byla mrtvá a Bůh nebyl viditelný. A když jsem uviděl křesťany, myslel jsem si: je to nemožný život, to nejde uskutečnit v našem světě! Ale když jsem se pak setkal s některými z nich, stal jsem se členem jejich společenství, nechal*

¹⁶Překlad převzat z http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/messages/youth/documents/hf_ben-xvi_mes_20100806_youth_cs.html (pozn. překl.).

¹⁷Překlad převzat z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10104> (pozn. překl.).

jsem se vést při katechumenátu, při této cestě obrácení k Bohu, a postupně jsem pochopil: je to možné! Ted' jsem šťastný, že jsem našel život. A svatý Otec skončil slovy: Zdá se mi velmi důležité, aby mládež našla lidi – svého věku, ale i zralejší – v nichž by mohla vidět, že křesťanský život dnes je možný a je i rozumný a uskutečnitelný (Promluva k římským farářům a kléru, 22. února 2007).

6.3 Doprovázet je jako otcové

Při této výchovné činnosti se jako ústřední jeví osoba vychovatele a spolu s ní i pastorační výchovná komunita: „Zvláště dnes, kdy izolovanost a osamocení jsou velice rozšířené a nemůže je vyléčit hluk a přizpůsobování se skupině, stává se rozhodujícím osobní doprovázení, které dává dospívajícímu jistotu, že je milován, pochopen a přijat. Konkrétně toto doprovázení musí potvrdit, že naše víra není něčím z minulosti, ale že může být prožívána dnes a že když ji žijeme, najdeme skutečně své dobro. Tak lze mladým lidem pomáhat, aby se osvobodili od rozšířených předsudků a aby si uvědomili, že křesťanský způsob života je uskutečnitelný a rozumný, ba zdaleka ten nejrozumnější“ (Promluva k účastníkům církevního setkání římské diecéze, 11. června 2007).

V této logice cesty se doprovázení nejeví jako pouhá technika, ale jako opravdové sdílení vlastní víry ze strany svědka: „Svědék se stává opěrným bodem právě proto, že umí zdůvodnit naději, která je oporou jeho života (srov. 1 Petr 3,15), je osobně angažován v pravdě, kterou předkládá. Svědek (...) nikdy neodkazuje k sobě samému, ale k něčemu nebo lépe k někomu většímu než je on, s nímž se setkal a přesvědčil se, že jeho dobrota je spolehlivá. Tak každý vychovatel a svědek nachází svůj nepřekonatelný vzor

v Ježíši Kristu, velkém svědku Otce, který neříkal nic sám od sebe, nýbrž mluvil tak, jak ho tomu naučil Otec (srov. Jan 8,28)¹⁸ (Projev na zahájení církevního symposia římské diecéze o rodině a křesťanském společenství, 6. června 2005).

Konečně se doprovázení upevňuje moudrostí tichého růstu. Když odpověděl na otázku o dlouhodobých plodech SDM v letadle na cestě do Madridu, Benedikt XVI. připomněl, že „Boží setba je vždy tichá, neprojevuje se ve statistikách... Nelze ihned říci – od zítřka začíná velký rozkvět církve. Bůh tak nejedná, nýbrž dává růst v tichosti. Víím, že na světových dnech mládeže vznikla mnohá životní přátelství a nové zkušenosti o Boží existenci. Důvěřujeme tomuto tichému růstu a jsme si jisti, že Boží semeno skutečně roste, i když o tom statistiky nemluví, a že bude pro mnohé začátkem jejich přátelství s Bohem i lidmi, začátkem univerzální myšlenky a společné zodpovědnosti. To nám opravdu ukazuje, že tyto dny přinášejí plody“¹⁹ (Setkání s novináři během letu do Madridu na SDM, 18. srpna 2011).

6.4 Otevřít se k hledání pravdy

Dialog s kulturou, zkušenost církve a doprovázení jsou nutnými zkušenostmi a podmínkami, aby se usnadnilo setkání s pravdou, která nás činí svobodnými a šťastnými.

A nyní přistoupíme k jednomu z ústředních témat učení papeže Benedikta XVI.

Hledání pravdy není tématem snadným k pochopení, o to méně pak je doprovázet toto hledání. V kultuře, kde panuje myšlenka, že každý tvoří svou pravdu – z čehož vzniká relativismus –, není snadné ukázat, jak ve skutečnosti „zkušenosti, odtržené od jakékoli úvahy o tom, co je dobré či pravdivé, mohou

¹⁸Překlad převzatý z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=3944> (pozn. překl.).

¹⁹Překlad převzatý z časopisu Budoucnost církve, 3–4/2011, str. 20 (pozn. překl.).

vést nikoli k ryzí svobodě, nýbrž k morálnímu a intelektuálnímu chaosu, k poklesu morální úrovně, ke ztrátě sebeúcty, ba dokonce k zoufalství²⁰ (*Oslava uvítání mládeže, XIII. SDM v Sydney, 17. července 2008*).

Jestliže taková je faktická situace, velkou výzvu pro pastorační mládeže je, aby skutečně byla pastorační inteligence. Papežovo vybídnutí je jasné: „A vy, drazí kněží a vychovatelé, neváhejte podporovat opravdovou ‘pastorační inteligenci’ a v širším smyslu pastorační osoby, která bere vážně otázky mládeže – jak ty existenční, tak i ty vznikající ze srovnání s dnes rozšířenými formami racionality –, aby jim pomohla najít platné a patřičné křesťanské odpovědi a konečně si přivlastnit tu rozhodující odpověď, kterou je Kristus Pán“ (*Promluva k účastníkům církevního setkání římské diecéze, 5. června 2006*).

Ještě nám živě zaznívá v uších promluva Benedikta XVI. k mladým univerzitním učitelům v Madridu: „Jsme články řetězce mužů a žen, kteří se zasadili o to, aby byla víra šířena a aby byla lidským rozumem ctěna. Způsob, jak to dělat, nespočívá jenom v tom, že je vyučována, ale mnohem více v tom, že je žita, ztělesňována stejně jako se vtělil Logos, aby si učinil svůj příbytek mezi námi. V tomto smyslu potřebují mladí lidé autentické učitele, osoby otevřené vůči pravdě různých vědeckých odvětví, kteří jsou schopni naslouchat a sami žijí tímto interdisciplinárním dialogem; osoby přesvědčené zejména o lidské schopnosti činit pokroky na cestě k pravdě. Mládí je privilegovaným časem hledání a setkání s pravdou. Jak řekl již Platón: ‘Hledej pravdu, dokud jsi mladý, protože neučiníš-li tak, vyklouzne ti z rukou’ (*Parmenidés, 135d*). Tato vznešená aspirace

je tím nejcennějším, co můžete svým studentům předat osobním a životným způsobem, nikoli jen některé anonymní a účelové techniky nebo chladná data, užívaná čistě funkčním způsobem“²¹ (*Promluva při setkání s mladými univerzitními učiteli v bazilice sv. Vavřince de El Escorial, 19. srpna 2011*).

V souvislosti s tímto tématem musíme připomenout hluboké zamyšlení, které papež učinil při 150. výročí úmrtí svatého faráře z Arsu, sv. Jana Marie Vianneye, když řekl, že „výzvy dnešní společnosti nejsou méně zavazující, dokonce se možná staly složitějšími. Tehdy vládla ‘diktatura racionalismu’ a v nynější době se na mnoha místech vyskytuje určitá ‘diktatura relativismu’. Obě představují nevhodné odpovědi na správný požadavek člověka po plném užívání vlastního rozumu jako rozlišujícího a konstitutivního prvku vlastní identity. Racionalismus nebyl adekvátní, protože nebral v úvahu lidská omezení, nárokoval si povýšení pouhého rozumu na míru všech věcí a činil z něho bůžka. Soudobý relativismus ochromuje rozum, protože de facto tvrdí, že kromě oblasti pozitivní vědy lidská bytost nemůže poznat nic s jistotou. Avšak člověk ‘žebrající o smysl a naplnění’ se dnes stejně jako tehdy neustále vydává hledat vyčerpávající odpovědi na základní otázky, které si nepřestává klást“²² (*Audience, středa 5. srpna 2009*).

6.5 Ukázat cestu lásky

Pravda a láska krácejí společně. V encyklice *Caritas in Veritate* nám papež Benedikt XVI. nabízí velmi přesné zamyšlení o vztahu mezi pravdou a láskou: „Pro své těsné spojení s pravdou může být láska považována za autentický výraz lidství a za prvek základní důležitosti v lidských vztazích, včetně těch,

²⁰Překlad převzatý z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=9840> (pozn. překl.).

²¹Překlad převzatý z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=15032> (pozn. překl.).

²²Překlad převzatý z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11596> (pozn. překl.).

kteří mají veřejnou povahu. *Pouze v pravdě láska zazáří* a dá se autenticky žít. Pravda je světlem, které dává lásce smysl a hodnotu. Toto světlo je současně světlem rozumu a víry, skrze něž inteligence dosahuje přirozené a nadpřirozené pravdy lásky a díky němuž chápe význam darování, přijetí a společenství. **Bez pravdy sklouzne láska do sentimentalismu. Stane se prázdnou skořápkou s možností libovolné náplně. To je osudové riziko lásky v kultuře bez pravdy.** Stává se kořistí nahodilých emocí a mínění subjektu; slovem zneužívaným a zkreslovaným až do té míry, že znamená opak. Pravda vysvobozuje lásku ze sevření mezi **citovostí**, která ji zbavuje vztahového a sociálního obsahu, a **fideismem**, který ji zbavuje lidského a univerzálního rozletu. V pravdě láska odráží osobní a současně obecnou dimenzi víry v biblického Boha, který je zároveň 'Agape' a 'Logos': Láska (*caritas*) a Pravda, Láska (*amor*) a Slovo²³ (CV č. 3).

Domnívám se, že je pro nás jakožto vychovatele mladých lidí velmi důležité pochopit hluboké a pro nás nezbytné spojení mezi těmito dvěma prvky; jinak riskujeme, že upadneme do jednoho či druhého extrému, které sám papež označuje jejich pravými jmény: citovost a fideismus.

Výzva lásky, která se projevuje v oněch náročných rozhodnutích pro společné dobro, není plodem ideologie. Dnešní prostředí se svým základním postojem na jedné straně „dává Boha do závorek a ... odrazuje jakékoliv opravdu náročné rozhodnutí, obzvláště pak konečná rozhodnutí,“ ale na druhé straně nakonec „upřednostňuje (...) v různých životních situacích vlastní potvrzení a okamžité uspokojení“ (*Promluva ke generálnímu shromáždění italské biskupské konference, 29. května 2008*).

V tomto kulturním kontextu poznamenaném relativismem, kde posledním měřítkem zůstává vlastní „já“, „dříve či později každý člověk je (...) odsuzován k pochybnostem o dobrotě svého vlastního života a vztahů, které jej tvoří, i o platnosti svého úsilí, aby postavil s druhými něco společného“ (*Promluva k účastníkům církevního setkání římské diecéze, 5. června 2006*).

To, o čem jsme si mysleli, že představuje podmínku úplné a naprosté svobody, se nakonec stává předpokojem zoufalství a nicoty. Jde o strach před konečným „ano“ a bezpodmínečným úsilím.

Pouze uvnitř cesty, která zajišťuje přijetí a doprovázení, můžeme nabízet mladým lidem pravdu vedoucí k lásce a rozum vedoucí k lásce – dostávat lásku a pak ji sdílet: „Když cítí, že jsou respektováni a bráni vážně ve své svobodě, dospívající a mladí lidé, přes svou nestálost a křehkost, jsou vstřícní a ochotni nás nechat, abychom jim nabízeli náročné výzvy: naopak se jimi cítí přitahováni a často fascinováni. Chtějí také dokázat svou velkomyslnost v oddanosti k velkým hodnotám, které jsou věčné a představují základ života“ (*Promluva k účastníkům církevního setkání římské diecéze, 11. června 2007*).

To jsou pravdivá slova, což mohou potvrdit všichni z nás, kteří mají za sebou pastorační a výchovné zkušenosti s dospívajícími a mladými lidmi, kteří se dotkli dna lidské bídy. A přece se jejich oči otevrou dokořán před těmi, kdo je respektují za to, čím jsou, avšak kteří především usilují opravdovým a čestným způsobem o to, kým se mohou stát.

Není možné, abych dlouze vykládal o této určité fázi výchovy mládeže, mohu však říci, že papež Benedikt XVI. se skutečně jeví jako učitel a pedagog mladých lidí.

²³Překlad převzatý z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11492> (pozn. překl.).

6.6 SDM jako večeradlo katolicity

Ve své analýze o SDM v Madridu v roce 2011 – v promluvě již předtím zmiňované – Benedikt XVI. představuje pět bodů, které shrnují madridskou zkušenost. Těchto pět bodů může sloužit nám všem, abychom viděli, jak tyto rozměry jsou či nejsou přítomny celkově v naší pastoraci mládeže a uvnitř našich pastoračních plánů.

Papež mluví o „nové zkušenosti **katolicity** všeobecné církve“, která se neutápí v neplodné citovosti, ale projevuje se v konkrétních formách: „Oslovila velice bezprostředním způsobem mládež a všechny přítomné. Ačkoli pocházíme ze všech kontinentů a nikdy dříve jsme se neviděli, známe se. Přestože mluvíme rozličnými jazyky a máme jiné životní zvyky a různou kulturu, všichni jsme rázem spojeni v jedno jako velká rodina. Vnější separace a rozdílnost jsou relativizovány. Všichni jsme byli osloveni jediným Pánem, Ježíšem Kristem, v němž se nám zjevilo pravé bytí člověka a zároveň samotná tvář Boha.“²⁴

Taková „katolicita“ se stává darem k zkoušení a zkušeností, kterou máme žít a také předávat. Být ve společenství se všemi, protože nás Pán Ježíš volá, shromažďuje, setkává se s námi a posílá nás na cestu.

Druhým bodem je **radost**: „Nakonec tito mladí lidé byli viditelně a ‘hmatatelně’ naplněni velkým pocitem radosti: čas, který darovali, měl smysl; právě při darování svého času a své pracovní síly našli čas a život. Tehdy se pro mě stala zřejmou tato základní myšlenka: tito mladí lidé obětovali ve víře kus života nikoli proto, že to bylo přikázané, nikoli proto, že to přináší nebeskou odmě-

nu, ba ani proto, že to chrání před hrozbou pekla. Nedělali to proto, že chtěli být dokonalí... Tady naopak nešlo o sebezdokonalování nebo o touhu mít vlastní život pro sebe sama. Tito mladí lidé konali dobro – ačkoliv tato činnost byla těžká a vyžadovala oběti – jednoduše proto, že konat dobro je krásné, je krásné být pro druhé. Je třeba se jen odvážit skoku. Všemu musí předcházet setkání s Ježíšem Kristem; to setkání v nás rozněcuje lásku k Bohu a k druhým a vysvobozuje nás od hledání vlastního ‘já’.“²⁵

Opravdové štěstí je plodem lásky, nikoliv pomíjivým uspokojením v důsledku prožité zkušenosti. Stejně jako na cestě do Emauz, setkání s Ježíšem najednou změní kategorie žití a zruší stará schémata, aby se otevřela mysl i srdce tomu, co dříve bylo nemyslitelné a zdálo se nedosažitelné.

Třetí a čtvrtý bod, které papež Benedikt XVI. předkládá, jsou jádrem pravé katolicity a pramenem opravdového štěstí: „Třetím prvkem, který se stále více stává přirozenou a centrální součástí světových dnů mládeže a z nich vycházející spirituality, je **adorace**. Nezapomenutelný pro mě zůstane okamžik během mé návštěvy do Spojeného království, když v Hydeparku desítky tisíc lidí, převážně mladých, odpověděli intenzivním ztišením na přítomnost Pána v Nejsvětější svátosti a klaněli se mu ... Adorace je v posledku úkon víry – úkon víry jako takový. Bůh není nějakou možnou či nemožnou hypotézou původu světa. On je tam. A je-li přítomen, skláním se před Ním. Potom se rozum, vůle a srdce otevírají vůči Němu a z Něho.“²⁶

Společně s adorací papež staví svátost smíření: „Dalším důležitým prvkem světových

²⁴Překlad převzatý z časopisu Budoucnost církve, 1/2012, str. 5 (pozn. překl.).

²⁵Tamtéž, str. 5–6 (pozn. překl.).

²⁶Tamtéž, str. 6 (pozn. překl.).

dnů mládeže je přítomnost **svátosti pokání**, která k nim patří se stále větší přirozeností. S ní uznáváme, že odpuštění potřebujeme nepřetržitě a že odpuštění znamená odpovědnost. V člověku existuje ... ochota mít rád, pocházející od Stvořitele, a schopnost odpovídat Bohu ve víře.²⁷

Jsou to dva pilíře opravdové výchovy ve víře – eucharistie a svátost smíření. Dnes více než kdy dříve – a musím podotknout k úžasu mnohých – mladí lidé nemají strach z ticha, ani se nestydí uznat, že potřebují osvobozující odpuštění. Musíme se sami sebe ptát, zda někdy nechybí nám vychovatelům odvaha a smělost poskytovat tyto dva prameny radosti a života naší mládeži.

Nakonec jako pátý bod papež Benedikt XVI. uvádí **pocit štěstí** jako plod „mnoha faktorů, které působí společně, ale tím rozhodujícím je podle mého názoru jistota pocházející z víry: jsem chtěný. Mám určitý úkol v dějinách. Jsem přijímaný, milovaný... Jedině je-li „já“ přijato, může přijmout samo sebe. Kdo není milován, nemůže milovat ani sebe samého. Toto přijetí přichází především od druhé osoby. Avšak každé lidské přijetí je křehké. V posledku potřebujeme přijetí

bezpodmínečné. Jedině pokud mne přijme Bůh a nabudu o tom jistoty, definitivně vím: je dobré, že jsem. Je dobré být lidskou osobou... Víra nás činí šťastnými zevnitř. A to je jedna z podivuhodných zkušeností světových dnů mládeže.“²⁸

Pocit štěstí, který je plodem cesty dialogu osvětlené pravdou a prožité v lásce, je podpořen lidmi schopnými doprovázet. Ale je to i pocit štěstí vycházející z uvědomění si, že jsme milováni a v důsledku toho jsme schopni milovat. Pocit štěstí, který není plodem zavřeného a ploché zkušenosti, ale je to objevení „já“ stvořeného k lásce, vykoupeného vtělenou láskou a posvěceného v lásce a pravdě.

přeložila Elena Voctová Massa

P. Fabio Attard SDB

Narodil se v roce 1959 na Maltě. K salesiánům vstoupil v roce 1980. Má zkušenost s činností v islámském světě a mezi mladými žijícími na ulici. Studoval etiku a věnuje se přednášení na salesiánských institutech. V současnosti zastává úkol generálního ráce pro pastorační mládeže v salesiánské kongregaci. To mu umožňuje vnímat církve v celé své rozmanitosti.

²⁷Tamtéž (pozn. překl.).

²⁸Tamtéž, str. 7 (pozn. překl.).

NOVÉ ZPŮSOBY BYTÍ CÍRKVE V KONTEXTU SOUČASNOSTI

Obsah a duch dokumentu „Lineamenta“ pro Synodu biskupů 2012

Klaus Hofstetter

Uveřejněný text nabízí souhrnnou prezentaci – jistě ne vyčerpávající – dokumentu, kterým se skrze konzultaci s místními církvemi zahájila příprava XIII. generálního shromáždění Synody biskupů o „Nové evangelizaci pro předávání křesťanské víry“ (říjen 2012). Z rozsáhlého zamyšlení dokumentu „Lineamenta“ je vyvozena řada podnětů k rozlišování, které se má konat v každém křesťanském společenství. Autor věnuje zvláštní pozornost příspěvku, který může vycházet od nových církevních hnutí.

Kairós pro církevní život a poslání

Benedikt XVI. dal novou evangelizaci na první místo programu církve a rozhodl věnovat této tematice příští generální shromáždění Synody biskupů. Text „Lineamenta“¹, obsahující mnohé podněty, zahajuje cestu k tomuto setkání skrze rozsáhlé porady. Jak čteme v předmluvě k textu: „Významný milník v přípravě [...], jehož cílem je zjednodušit diskuzi na úrovni univerzální církve“.

Kromě místních církví a náboženských kongregací jsou zvána k tomuto zamýšlení také hnutí. Několikrát jsou zmíněna: „Velká Světová setkání mládeže, poutě ke starobylým i novodobým posvátným místům i rozkvět hnutí a církevních sdružení, to vše jsou zřetelným znamením náboženského smyslu, který nevymizel“ (čl. 8). „Máme považovat za dar Ducha Svatého svěžest a dynamiku, jež přítomnost různých skupin a církevních hnutí dokázala vnést do úkolu předávání víry [...]. Je třeba pracovat, aby se tyto plody mohly šířit a vlévat svůj elán těm formám katecheze a předávání víry, které ztratily své počáteční nadšení“ (čl. 15).

V této souhrnné prezentaci dokumentu „Lineamenta“ se pozastavím nad dvěma velkými tématy:

- nad výzvami, které vyžadují novou evangelizaci,
- nad účinkujícími, stylem a cestami nové evangelizace.

Výzvy: důvod nové evangelizace

1. Znamení času: šest oblastí

Již od prvních řádků dokumentu „Lineamenta“ si je církev zjevně vědoma, že je zvána „čelit výzvám rychle se měnícího světa“ (čl. 1). Konkrétně dokument uvádí šest oblastí, které mají být interpretovány jako „znamení času“:

1. Oblast kultury. Žijeme v době hluboké sekularizace. V tomto ohledu „Lineamenta“ tvrdí: v těchto posledních letech sekularizace „už nemá veřejnou formu přímých a silných projevů proti Bohu [...]. Namísto toho spíše přijala tlumený tón, který jí dovolil [...] vstoupit [i] do života křesťanů a církevních společenství“ (čl. 6).

2. Sociální oblast. Rozsáhlý fenomén

migrace stále častěji nutí lidi opustit jejich rodnou zemi a žít v urbanisticky vyspělejších oblastech. Tím se všude vytváří multikulturní a multináboženské situace.

3. Výzva hromadných sdělovacích prostředků. Tyto se stále více stávají prostorem veřejného života a společenské zkušenosti. To vyžaduje od věřících „odvahu zabydlet tyto «nové areopagy» a najít prostředky a způsoby sloužící k tomu, aby i v těchto ultramoderních místech bylo možné slyšet dědictví [...] strážené křesťanskou tradicí“ (čl. 6).

4. Ekonomická oblast. Při současné hospodářské krizi se od církví očekává mnoho v rámci senzibilizace a konkrétních činů.

5. Oblast vědeckého a technologického rozvoje. „V digitalizovaném a globalizovaném světě – jak podotýkají *Lineamenta* – se věda může snadno stát naším novým náboženstvím, k němuž se obracíme s otázkami po pravdě a s očekáváním ohledně smyslu“ (čl. 6).

6. Konečně politická oblast. Od II. vatikánského koncilu po dnešek proběhly epochální změny. „Úsilí o mír, rozvoj, spravedlnost [...], to jsou témata a obory, které je potřeba vidět ve světle evangelia“ (čl. 6).

Před takovými situacemi je potřeba překonat zábrany a obavy (srov. čl. 7). Jsme vyzýváni „pobývat v nich a učinit z nich místa hlásání evangelia a svědectví o něm“ (čl. 6). To je právě úkolem nové evangelizace: „vznášet ve všech těchto oblastech otázku po Bohu [...], a ukazovat, jak křesťanský pohled zcela novým způsobem osvětluje závažné dějinné problémy“ (čl. 7). Nová evangelizace, jak text zdůrazňuje, „vyzývá nás [...], abychom pronikli do těchto fenoménů, vzali si slovo a v jejich nitru vydávali své svědectví“ (čl. 7).

2. Církev jako skutečné společenství

Výzvy nepřichází jen z vnějšku církve, ale také z jejího vnitřku. „Musí se církev nechat přetvářet činem Ducha a připodobňovat se Kristu ukřižovanému“ (čl. 2). Z toho vyplývá druhý velký úkol nové evangelizace: být „impulsem, který potřebují unavená a vyčerpaná společenství, aby znovu objevila radost z křesťanské zkušenosti, aby znovu našla ztracenou ‘první lásku’ (Zj 2,4)“ (č. 6).

První otázka, které je potřeba čelit – podotýkají „*Lineamenta*“ – je „otázka církve po podstatě sebe samé“: týká se „celé církve v jejím bytí a životu“. V tomto ohledu dokument hovoří zcela jasně: „Otázka po předávání víry [...] nemá směřovat odpovědi k hledání efektivní komunikační strategie, ani se nemá soustředit analyticky na posluchače, například na mládež, ale musí být položena jako odpověď týkající se konkrétní osoby, která byla k tomuto duchovnímu úkolu povolána [...]. Pak budeme moci také nahlédnout, že současná neplodnost evangelizace [...] je problém eklesiologický a týká se schopnosti či neschopnosti církve stát se skutečným společenstvím, pravým bratrstvím a živým tělem, a ne strojem nebo podnikem“ (čl. 2).

„*Business as usual*“ tj. běžná administrace, už nestačí. „Nová evangelizace je opakem soběstačnosti a uzavření se do sebe“ (čl. 10). Poznává, že výzvy „zpochybňují přijaté praktiky a oslabují obvyklé, zažitá postupy“ (čl. 3).

Je potřeba nezaujatého rozlišování², tj. pozorného přemýšlení a pak rozhodnutí. Jako první krok máme „poznat a očistit sebe sama a odhalit všechny stopy strachu, únavy, zmatení či uzavírání se do sebe, které v nás mohla vyvolávat kultura, v níž žijeme“ (čl. 5). Druhý krok spočívá v hledání nových cest, nových způsobů vyjádření čili „nových

způsobů, jak 'být církví'“ (čl. 9).

Dnes, navzdory mnohým neshodám, vidíme rozkvétat tyto způsoby mimo jiné v četných farních společenstvích, která uvádějí do praxe evangelium i v jeho interpersonální dimenzi. Tak se stále více stávají „domovem a školou společenství“ a nabízejí svědectví, které živě „mluví“ k našim současníkům.

3. Objevující se téma

„Církev nicméně této výzvě nemusí čelit zcela nepřipravena“ (čl. 3). Začala tím již před delší dobou:

- Zaprvé II. vatikánský koncil podtrhl misijní podstatu církve.

- Následně se shromáždění synody biskupů několikrát pozastavila nad tématem hlásání a předávání víry, aby prozkoumala a znovu oživila evangelizační pověření. Plody těchto zamýšlení byly zachyceny v apoštolských exhortacích *Evangelii nuntiandi* (1975) a *Catechesi tradendae* (1979).

- Poprvé mluvil o „nové evangelizaci“ bl. Jan Pavel II., nejdříve téměř nahodilým způsobem, potom stále více programově. V roce 1983 papež Wojtyła řekl latinskoamerickým biskupům³: je potřeba „nové evangelizace; nové co do horlivosti, metod i projevů [...], je to odvaha hledat nové cesty“ (čl. 5).

- Tento impuls k nové evangelizaci pokračoval ve všech kontinentálních synodách, které se konaly k přípravě Velkého jubilea v roce 2000.

- Dále pak následovaly dvě synody biskupů věnované Eucharistii a Slovu (2005 a 2008).

- Nedávno byla vytvořena ve Vatikánu zvláštní *Papežská rada pro novou evangelizaci*.

Toto vše vyústí do příštího řádného shromáždění Synody biskupů o nové evangelizaci a předávání víry.

Shrňme hlavní body. Zaprvé důvod nové evangelizace: „Nabídla se jako nástroj, s jehož pomocí lze reagovat na výzvy rychle se měnícího světa“ (čl. 1). Dále pak její naléhavost je patřičná. „Křesťan a církev jsou misio-náři, nebo nejsou vůbec“ (čl. 10; srov. čl. 3). Konečně její povaha: vyvíjet „nové způsoby, jak 'být církví'“, vydat se po nových cestách, najít nové projevy (čl. 9). Nová evangelizace „není duplikací první evangelizace, není pouhým opakováním, ale je to odvaha riskovat nové cesty v reakci na proměněné okolnosti“ (čl. 5).

Účinkující a styl: odvaha hlásat evangelium

Přejdeme k dalšímu tématu: Kdo pracuje na tomto velkém úkolu? Kdo jsou evangelizátoři?

1. Všichni věřící

Úkol hlásání evangelia nenáleží „malé skupině vyvolených, ale je to dar svěřený každému člověku, který s důvěrou odpoví na povolání k víře“ (čl. 12). Nelze ho svěřit odborníkům nebo nějaké skupině, patří každému křesťanovi a zaměstnává celou církev.

Je však jeden nezbytný předpoklad: je potřeba být prožitým evangeliem. „Nelze předávat to, čemu nevěříme nebo neprožíváme“, podotýkají *Lineamenta*. Proto musíme „v sobě samých překonat rozpor mezi evangeliem a každodenním životem“⁴ (srov. čl. 12).

Není snad to, co současný svět očekává od křesťanů, aby byli autentičtí, aby žili Ježíšova slova, aby byl vidět i sociální dopad tohoto hlásání? Domnívám se, že v tomto ohledu by se mohlo dělat mnohem více, ať už jako jednotlivci nebo jako křesťanská společenství. Skutečnost, že mnoho dnešních církevních hnutí nabízí re-evangelizační programy, zvláště i pro věřící laiky, může představit vý-

znamnou pomoc k tomuto účelu.

2. Mladí lidé a rodiny

Zvláštní pozornost má být věnována novým generacím: „Musíme mladým lidem pomoci získávat důvěrný a blízký vztah k Písmu svatému, aby pro ně bylo jakoby kompasem, který ukazuje, jakou cestou je třeba se dát“ (čl. 13). Cílem je, aby se sami stali „autentickými a věrohodnými hlasateli“ mezi svými vrstevníky (srov. čl. 13).

Připomíná to, co se děje po Světových dnech mládeže. Mladí, kteří se zúčastnili, se sami od sebe hrnou do vypravování o tom, co prožili, nejenom těm, kteří tam nemohli jet, ale i těm, kteří nemají důvěru k tomuto dílu. A díky tomu se stávají stále více „apostoly“.

Mezi evangelizátory *Lineamenta* uvádějí především rodiny: „Aby se víra měla o co opírat a z čeho být živena, potřebuje na začátku ono prvotní prostředí, kterým je rodina“ (čl. 22). „Je třeba tvořit rodiny, které jsou pravdivými a skutečnými znameními lásky a vzájemného sdílení, schopné naděje, protože jsou otevřené životu“ (čl. 17).

Jak bohatá a strhující je v tomto ohledu zkušenost mnoha rodin, které podávají svědectví o evangeliu ve svém prostředí, ale i těch, které se dokonce přestěhují do jiných oblastí či zemí, aby přinesli konkrétně toto svědectví. Jde o opravdové znamení času!

3. Komplexním stylem

Jaký má být styl evangelizátorů? Dokumentu *Lineamenta* neuniká „stoupající neochota současných mužů a žen naslouchat, když jiní lidé mluví o Bohu a účastnit se situací a zkušeností, které ho takovým hovorům otevírají“. To přimělo „církve, aby naléhavě hledala nové způsoby, jak lze představovat křesťanskou víru“ (čl. 19).

Mezi tyto „nové způsoby“ se mohou jistě počítat iniciativy církevních hnutí jako např. modlitební skupiny z Charismatické obnovy, Neokatechumenátní společenství, Cursillos, Školy ze společenství *Comunione e liberazione*, nebo skupiny Slova života z Hnutí *focolare*. Anebo ještě takzvaná „kostka lásky“ pro děti, na jejíchž stěnách je uvedeno šest rysů evangelijní lásky. Tím jsou zasaženy a proměněny i životy mnoha dospělých lidí.

Uprostřed dnešních problémů jsme vyzýváni pokračovat v angažování se s novou evangelizací *komplexním stylem*, který „zahrnuje všechny myšlenky i činy, osobní jednání i veřejné svědectví, vnitřní život našich společenství i jejich misijní elán“ (čl. 16).

K tomuto účelu, podle dokumentu *Lineamenta*, je potřeba jak času, kdy věnovat pozornost jednotlivcům, tak příležitostí, kdy zakusit bohatství lidskosti vznikající, když se sejde více lidí sdílících ideály, kterým nás Ježíš naučil.

Osobní styl znamená „schopnost každého křesťana vstupovat aktivně v kontextech, v nichž žije a pracuje, aby sdělil křesťanský dar naděje“ (čl. 16). Zůstává „v platnosti a uchovává si svou důležitost“ předávání evangelia „od jedné osoby přímo k druhé“. „Neměly by se vyskytovat případy, kdy naléhavost hlásat radostnou zvěst masám lidí má za následek, že se zapomíná na tento způsob hlásání, skrze něhož osobní svědomí jednoho člověka je zasaženo a dotčeno zcela mimořádnými slovy, která onen člověk slyší od jiného člověka“ (čl. 16).

Vedle osobního stylu je potřeba podpořit *styl společný*, církevní, který se vyjadřuje různými způsoby. *Lineamenta* uvádějí několik postupů, které se ukázaly jako účinné a důležité:

- Je potřeba opět propagovat nástroj „prvního hlásání“, chápané jako výslovné

předkládání základního obsahu naší víry těm mnohým, kteří de facto žijí v náboženské lhostejnosti (srov. čl. 19).

- Aby naše hlásání bylo účinné, je potřeba umět mluvit jazykem našeho času (srov. čl. 22). Jde o „vypracování projevů o Bohu tak, aby dokázaly reagovat na obavy a úzkosti dnešních lidí a ukázaly jim, jak novina, kterou je Kristus, je darem, na nějž všichni čekáme a po němž touží každý člověk jako po nevyřčeném naplnění svého hledání smyslu a ukojení žízně po pravdě. [...] Každodenní život – říkají Lineamenta – nám dokáže napovídat, kde rozpoznat taková 'nádvoří pohanů', v nichž naše slova budou nejen slyšet, ale také dostanou význam a stanou se lékem pro lidstvo“ (čl. 19)

- Po prvním hlásání má následovat uvedení do křesťanské víry skrze katecheze a katechumenát (srov. čl. 19), které mají zaručit „systematické, celistvé, organické a hierarchické předávání víry“ (čl. 14), ale které musí být především „školou víry ve světle evangelia Ježíše Krista pod vedením Ducha Svatého, aby lidé žili zkušenost Božího otcovství“ (čl. 22). Budoucí podoba křesťanství a jeho schopnosti oslovit kulturu závisí z velké části na tom (srov. čl. 18).

- Spolu s uvedením do víry je vztyčena také angažovanost ve výchově a kultuře ze strany církve. V čase, kdy „výchova široce míří k tomu, stát se pouhým předáváním určitých schopností nebo praktických dovedností“, je potřeba znovu objevit „podstatný cíl výchovy, kterým je formování jedince tak, aby byl schopen žít život v plnosti a přispívat ke společnému dobru“ (čl. 20). Jde o to „formovat svobodné a dospělé lidi, schopné [...] vnášet otázku po Bohu do vlastního života, na pracoviště a do své rodiny“ (čl. 21).

- Skrze tyto postupy máme „znovu stvořit křesťanskou podstatu společnosti tím, že znovu stvoříme podstatu křesťanských spo-

lečností samotných“; „zůstat lidem v každodenním životě nablízku, abychom ohlašovali zde životadárné poselství evangelia“ (čl. 9), které je potřeba i předvádět do „iniciativ na obranu sociální spravedlnosti a solidarity“ (čl. 17).

Toto se děje pomocí četných malých křesťanských společenství, které se právě rozmnožují v různých částech světa a které jsou nejen místem lidského a křesťanského sdílení, ale i pramenem obnovy pro církve a společnost. Rovněž také skrze „buňky prostředí“, které přinášejí toto svědectví do různých životních kontextů, od továren po místa veřejné správy a školy.

Evangelizace a dialog: schopnost překročit hranice

Doteď jsme se pozastavili nad důležitostí hlásání evangelia s odvahou a silou prvních křesťanů (srov. čl. 5). Osmnáctkrát se opakuje v dokumentu slova „smělost“ a „odvaha“! Tato snaha nenahrazuje snahu o dialog, ba naopak ji vyžaduje (srov. čl. 5).

Za prvé v ekumenickém dialogu. Už je načase „vidět všechny křesťany sjednocené při vydávání světu svědectví o prorocké a proměňující moci evangelního poselství“ (čl. 7). Tak slova evangelia získají svůj nejautentičtější smysl a pouze tak svědectví může přesvědčit. „Je třeba mít sílu vytvářet společenství, v nichž vládne skutečně ekumenický duch a jež jsou schopna dialogu s ostatními náboženstvími.“ (čl. 17)

Je tedy nutné udržovat dialog i s jinými náboženstvími skrze „budování možných způsobů naslouchání, soužití, dialogu a spolupráce“. (čl. 6)

Kruh se rozšiřuje ještě dále: „My věřící musíme též projevovat starost o ty, kdo se považují za agnostiky či ateisty“. S nimi je potřeba „pozitivně hledat všechny cesty, jak

navázat způsobu dialogu, které by odpovídaly nejhlubším lidským očekáváním a žízni po Bohu [...], sdílet vlastní osobní zkušenosti s hledáním (Boha) a povídat o setkání s Ježíšem Kristem jako o daru“ (čl. 5)

Nakonec dokument podtrhává „potřebu hledání nových přístupů k evangelizaci, abychom byli církví v současných společenských a kulturních kontextech“ (čl. 9)

Plody: radost z evangelizace

„Cílem celého procesu předávání víry je budování církve jako společenství těch, kdo vydávají svědectví o evangeliu“ (čl. 17)

„Kdo se skutečně setkal s Kristem, nemůže si to nechat pro sebe, ale musí o tom hlásat druhým“ (čl. 24)

Taková je neustále i naše zkušenost: díky silné přítomnosti Ježíše, která se uskutečňuje, když lidé žijí slovo a především nové přikázání, můžeme vnímat světlo a moudrost, abychom čelili všem otázkám a výzvám, které nás čekají. Cítíme tedy impuls, abychom přinesli toto světlo také ostatním.

Když žijeme tímto způsobem, zakoušíme „radost z evangelizace“, o které pojednává poslední kapitola dokumentu Lineamenta (srov. čl. 25). V poušti temnoty Boha, v níž žije dnes mnoho lidí (srov. čl. 16), „se nová evangelizace nabízí ne jako povinnost nebo další břemeno, které je třeba nést, ale jako lék schopný navrátit radost a život (...)

Pustíme se proto do nové evangelizace s nadšením“ (čl. 25)

Po četbě textu se mi zdá, že by v nás mohla vzniknout otázka: a teď? Asi to, co můžeme všichni nejlépe udělat je: poslouchat pozorněji slovo tak, aby proměňovalo stále více naše myšlení tím, že jej žijeme; sdílet z toho poznatky a konkrétní zkušenosti s ostatními a využívat každou příležitost, i tu nejjednodušší a neočekávanou, abychom „ukázali“ Ježíše naším chováním a slovem.

Nebude snad i toto cennou přípravou na shromáždění synody?

převzato z časopisu GEN'S 2/2011

přeložila Elena Voctová Massa

¹Generální sekretariát Synody biskupů, XIII. řádné generální shromáždění, Nová evangelizace pro předávání křesťanské víry, „Lineamenta“ (2. února 2011).

²Slovo „rozlišování“ se vyskytuje 24 krát v dokumentu a zdá se, že je ústřední pro záměr Synody.

³Jan Pavel II., Promluva k XIX. shromáždění CELAM (Port au Prince, 9. března 1983) 3.

⁴Jan Pavel II., Apoštolská exhortace Christifideles laici 34. Srov. také Jan Pavel II., Apoštolská posynodální exhortace Ecclesia in America 66; Benedikt XVI., Apoštolská posynodální exhortace Verbum Domini 94.

⁵Benedikt XVI., Apoštolská posynodální exhortace Verbum Domini 104.

Klaus Hofstetter je knězem a měl téměř deset let na starosti pastoraci mládeže v arcidiecézi Mnichov – Freising. V současnosti působí v Římě a má na starosti farní hnutí, které je součástí Díla Mariina.

SOCIOLOGICKÝ POHLED NA MLADÉ DLE SČÍTÁNÍ ÚČASTNÍKŮ BOHOSLUŽEB

Radek Tichý

Být ve službě mladým lidem vyžaduje neustále reflektovat mentalitu mladých lidí, ale též mění se socio-společenské podmínky práce. K tomu lze dospět pouze prostřednictvím různých metod zkoumání. Pohled sociologie poskytuje do diskuse poznatky, které mají své limity, ale též nezanedbatelnou vypovídající hodnotu. Přinášíme sociologický rozbor vycházející ze sčítání návštěvníků katolických kostelů v roce 2004 a 2009 pro věk 14 – 25 let a též speciálně pro děvčata, potencionální čtenářky časopisu IN!, ve věku 12 – 15 let.

Nedávné sčítání obyvatel přineslo téměř nepoužitelný výsledek týkající se náboženské příslušnosti. Skutečnost, že 4,7 miliónů na otázku vyznání neodpovědělo, umožňuje tvrdit, každých deset let v Česku ubude více než milion katolíků,¹ i že náboženská scéna v ČR zůstává stále konstantní.² V následujícím článku se budeme proto zabývat nikoli tím, jaké přesvědčení mladí lidé deklarují, ale tím, co dělají – nakolik jsou přítomni při katolických bohoslužbách. Východiskem pro nás budou údaje ze sčítání účastníků bohoslužeb v letech 2004 a 2009, které pro potřeby Sekce pro mládež laskavě poskytla ČBK.³ Sčítání účastníků bohoslužeb probíhá v katolické církvi v České republice již od roku 1999, každých pět let, o všech bohoslužbách připadajících na povelikonoční neděli In albis. Pro roky 2004 a 2009 máme k dispozici údaje o věku a můžeme tedy prozkoumat skupinu mladých lidí ve věku 14 – 25 let, tedy ročníky 1979 – 1990 (pro rok 2004), resp. 1984 – 1995 (pro rok 2009). Tato data nám umožňují také odhadnout vývoj v následujících letech.

Úvodní poznámky

1. Data ze sčítání účastníků bohoslužeb mají omezenou vypovídací hodnotu. Jsou cenná v tom, že se sčítání koná stále stejnou metodou. Ovšem skutečnost, že se sčítání děje jednorázově, nikoli opakovaně, že se koná v neděli In albis, kdy lze očekávat nižší účast lidí kvůli předchozímu bohoslužebně náročnému velikonočnímu třídení,⁴ že nezachytí sezónní výkyvy, apod., to vše znamená, že bychom je neměli brát jako údaj vypovídající o realitě, ale spíše jako indikátor, který se realitě více či méně blíží. Skutečnost, že máme údaje pouze za dvě období, způsobuje, že jsme odkázáni počítat lineární tendenci do dalších let; taková tendence je samozřejmě málo pravděpodobná.

2. Všech mladých lidí mezi 15 a 24 rokem v České republice ubývá.⁵ Zatímco v roce 2004 jich bylo 1 384 tisíc, v roce 2009 pouze 1 316 tisíc, tj. 95 % původního počtu. To, že počet neklesl ještě rychleji, je dáno imigrací, neboť porodnost byla v první polovině devadesátých let mimořádně nízká. A do dalších pěti let můžeme očekávat podobný

vývoj. Pokud bychom pouze „nechali o pět let zestárnout“ ty, kterým bylo v roce 2009 10-19 let, pak bychom v roce 2014 mohli

očekávat 1 074 tisíc mladých; tj. o 250 tisíc neboli o 20 % méně. Tyto údaje přehledně shrnuje tabulka 1:

Tabulka 1: Počet lidí ve věku 15 – 24 let v České republice 2004 – 2009 a odhad pro 2014. Zdroj: ČSÚ.

Rok	Počet mladých ve věku 15-24	Podíl oproti předcházejícímu období
2004	1 383 671	
2009	1 316 731	95%
2014 - odhad	1 074 856	81%

3. Lidí praktikujících katolickou víru ubývá. Ačkoli průzkumy veřejného mínění nenaznačují, že by se počet lidí pravidelně navštěvujících bohoslužby snižoval,⁶ údaje ze sčítání účastníků bohoslužeb opakovaně ukázaly pokles lidí v kostelích v řádu tisíců, a to jak mezi lety 1999 – 2004, tak mezi lety 2004 – 2009. Přesné údaje bohužel nejsou veřejné, a proto pouze zmiňme, že hůře jsou postiženy moravské diecéze, nejméně naopak arcidiecéze pražská, kde počet praktikujících

zůstává konstantní. I církve se evidentně potýká s celospolečenským jevem migrace obyvatel z venkova do velkých měst (případně dokonce za hranice republiky, což statistika samozřejmě nezachycuje).

Vývoj 2004 – 2009

Nyní si ukažme, co říkají výsledky sčítání účastníků bohoslužeb z let 2004 a 2009. Vše je shrnuto v následující tabulce:

Tabulka 2: Počet lidí ve věku 14–25 let (pro LT a HK diecéze 10-30 let) na katolických bohoslužbách 2004 – 2009. Zdroj: SÚB.

Rok	Praha	Plzeň	Č.B.	Olomouc	Brno	O-O	LT	HK
2004-stav	5219	1075	2607	12 196	13 136	8 412	2 230	7 289
2009-odhad	4668	1143	3194	16466	16125	10781	2127	-
2009-stav	4463	1699	2009	9929	11108	6577	1731	6887
2009 ku 2004	86%	158%	77%	81%	85%	78%	77%	94%

Pro litoměřickou a královéhradeckou diecézi nemáme bohužel k dispozici údaje pro sledovanou skupinu, takže spíše pro doplnění uvádíme údaje pro věkovou skupinu 10 – 29 let (pro Hradec), resp. 11–30 let (pro Litoměřice), což jsou ovšem čísla s ostatními diecézemi naprosto nesouměřitelná.

Padesátiprocentní nárůst mladých lidí v plzeňské diecézi je velmi nepravděpodobný, je možné, že v r. 2004 nebo v r. 2009 došlo při sčítání a/nebo zpracování údajů k nějaké chybě.⁷

První dva řádky tabulky vycházejí ze sčítá-

ní provedeného v roce 2004. Kromě počtu mladých lidí ve věku 14 – 25 let (první rádek), je zde uveden počet lidí, kterým tehdy bylo 9 – 20 let, tj. kteří by měli být v roce 2009 sečtení v naší zkoumané věkové skupině. Rozdíl tohoto čísla a skutečných počtů v roce 2009 v rádech tisíců ukazuje, že během daných pěti let značně velká skupina mladých zmizela. Jako hlavní zjištění lze uvést:

(1) Mladých lidí ve věku 14 až 25 let v katolických kostelech mezi lety 2004 a 2009 ubylo.

(2) Tento úbytek není způsobem pouze nástupem slabších ročníků (protože podle odhadů z r. 2004 by mladých lidí v církvi mělo naopak přibýt).

(3) Počet mladých lidí v církvi se snížil více než by se dalo čekat na základě snižujícího se počtu mladých lidí v české společnosti obecně.

(4) Počet mladých lidí v církvi se snížil více, než by se dalo čekat z obecného snižování počtu katolických praktikujících.

Jak bylo řečeno výše, data, která máme k dispozici, nejsou dokonalou kopií reality, pouze se k realitě více či méně blíží. Navíc fakt, že od roku 2004 do 2009 ubylo mladých lidí při sčítání návštěvníků bohoslužeb, nevypovídá nic o tom, zda se mladí lidé

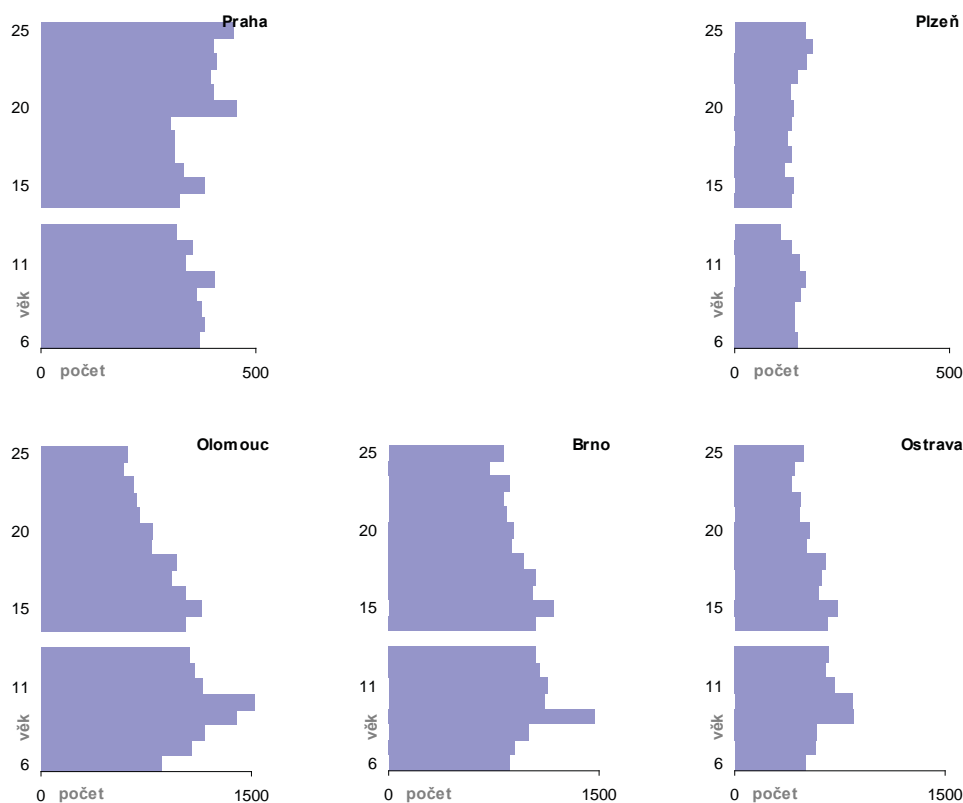
účastní společenství mládeže, zda jezdí na vikariátní, celostátní či mezinárodní setkání, zda se angažují ve farnosti či v charitě.⁸ Máme zkrátka k dispozici velmi omezené údaje.

Protože se sčítání nekoná každý rok, není možné přesně určit, v kterém věku je úbytek mladých nejvyšší. Protože v diecézích, pro něž máme údaje k dispozici, jsou nejnížší podíly pro ty věkové skupiny, které v roce 2009 dosáhly 19 a 20 let (v diecézích Olomouc a Ostrava chybí cca 50 % devatenácti a dvacetiletých, které bychom očekávali na základě počtů čtrnácti a patnáctiletých sečtených o pět let dříve), mohli bychom například usuzovat, že se jedná o ukončení nedělního praktikování ve věku, kdy mladí lidé dosáhnou plnoletosti a odmítnou dosud povinné nedělní dopoledne trávit podle přání svých rodičů. Mohlo by se ale také jednat o výpadek mladých, kteří odešli studovat na vysokou školu, neboť Praze je podíl mladých lidí ve věku 20–24 let vyšší než bychom čekali podle věku 15 – 19 o pět let dříve; může být zapříčiněn právě přelitím vysokoškolské mládeže v neprospěch ostatních diecézí. Protože mladých lidí v církvi ale ubývá celkově, je třeba připustit, že se z církve při migraci vysokoškoláků určité procento lidí ztratí.

Co lze očekávat pro rok 2014?

Na základě počtů z roku 2004 a 2009 můžeme udělat jistý odhad vývoje pro „další pětiletku“, totiž pro rok 2014. Pro věrohodný odhad bychom samozřejmě potřebovali delší časovou řadu, alespoň údaje z roku 1999, na základě pouhých dvou čísel je údaj velmi nepřesný. V následujících grafech jsou zobrazeny stromy věku pro diecéze, u nichž máme údaje k dispozici, jedná se o věk 6 – 25 let. Ze struktury grafů lze totiž odhadnout, zda v příštích letech bude mladých ubývat nebo přibývat.

Graf 1: **Stromy věku r. 2009 pro děti a mladé lidi ve věku 6-13 a 14-25 let v jednotlivých diecézích. Zdroj: SÚB.**

Zejména v moravských diecézích je nápadný vyšší počet v mladších ročnících. Až tyto ročníky o pět let zestárnou, měl by se počet mladých ve věku 14 – 25 let zvýšit, v ostravsko-opavské diecézi až o čtvrtinu, v olomoucké arcidiecézi dokonce o třetinu. Ke zvýšení počtu mladých mělo dojít ovšem také mezi lety 2004 a 2009, a jak víme, nedošlo k němu, naopak mladých lidí ubylo. V následující tabulce proto kromě optimistického odhadu, založeného na současných

počtech mladších generací uvádíme také jakýsi pesimistický odhad, který bere v úvahu zkušenost z předchozích let, totiž, že jak děti dospívají, část jich svou víru přestává praktikovat. K výpočtu tohoto druhého odhadu byly použity indexy z vývoje 2004-2009 dvojím způsobem jednak jako trend dané generace, která je náchylná nějakým způsobem měnit svůj počet, a jednak jako efekt určitého věku (např. přechodu k dospělosti).

Tabulka 3: **Odhad počtu mladých lidí ve věku 14 – 25 let pro rok 2014. Optimistická („posun“) a pesimistická („dvojitý vliv věku“) varianta. Zdroj: SÚB.**

	Praha	Plzeň	Č.B.	Olomouc	Brno	O-O	LT ⁹	HK ¹⁰
„posun“ %	4 185 94%	---	---	12 939 130%	12 891 116%	8 061 123%	883	3 047
„dvojitý vliv věku“ %	3 949 88%	---	---	7 659 77%	8 493 76%	5 108 78%		

Pesimistický odhad beroucí v úvahu dvojitý vliv věku je značně radikální, protože násobí dva vlivy. Na jeho základě lze očekávat, že se počet mladých lidí ve věku 14 až 25 let do budoucna sníží, pro moravskou provincii lze počítat s úbytkem ve výši celé čtvrtiny mladých lidí! Zajímavá je i situace Prahy, kde by ani příliv vysokoškoláků z jiných diecézí neměl způsobit stabilizaci situace.

Znova je třeba připomenout, že kvůli nedostatečným datům jsou odhady velmi nepřesné. Realita bude jistě jiná. Ale protože kvůli nízké porodnosti lze očekávat pokles počtu mladých lidí ve zkoumané věkové kategorii celkově v České republice (viz tabulka 1)

stav 2004 a 2009	Praha	Plzeň	Brno	Ostrava
2004 věk 12-15 let	833	206	3 115	2 060
2009 věk 12-15 let odhad	777	185	2 829	1 767
2009 věk 12-15 let realita	745 89%	243 118%	2 314 74%	1 390 67%
projekce 2014				
2014 - „prostý posun“	784 105%	314 129%	2 295 99%	1 501 108%
2014 - „dvojitý vliv věku“	1 001 134%	1 056 434%	2 921 126%	2 173 156%

K dispozici jsou bohužel pouze údaje za uvedené diecéze, přičemž jak již bylo řečeno výše, prudký nárůst v diecézi plzeňské je nevěrohodný.

První část tabulky zobrazuje vývoj mezi lety 2004 a 2009, pro něž máme data ze sčítání návštěvníků bohoslužeb. V prvním řádku je uveden stav v roce 2004, ve druhém řádku stav, který bychom mohli v roce 2009 očekávat, kdybychom pouze nechali zestárnout všechny dívky, které byly jako tehdy sedmi- a až desetileté sečteny v roce 2004. Ve třetím řádku je skutečný počet z roku 2009 získaný při sčítání. Ukazuje se, že reálná čísla jsou opět nižší než odhadovaná (s výjimkou zmíněné Plzně), že tedy během pěti let se určitá část dívek přicházejících do puberty z návštěvy bohoslužeb vytratila.

Druhá část tabulky zobrazuje odhady pro

a protože dosud byl pokles mladých lidí v církvi rychlejší než pokles praktikujících katolíků celkově, je realističtější do budoucna počítat se snižujícím se počtem mládeže v církvi. Ovšem pozor – mládeže, kterou zachytí sčítání účastníků bohoslužeb. Jak již bylo řečeno výše, naše závěry se netýkají společenství či mimořádných setkání.

Čtenářky časopisu IN! Dívčí svět

Podívejme se ještě krátce podobným způsobem na data, která máme o cílové skupině časopisu IN! Dívčí svět, tedy dívky ve věku 12–15 let. Pro výpočty jsme použili podobnou metodologii jako dříve, výsledky jsou zobrazeny v následující souhrnné tabulce:

rok 2014. V prvním řádku je prostý odhad, tj. předpokládaný počet, pokud bychom pouze nechali zestárnout ty, kterým bylo v roce 2009 sedm až deset let. Čísla ukazují, že počet dívek by měl v tomto případě zůstat přibližně stejný, případně se mírně zvýšit. Druhý řádek opět započítává indexy z vývoje 2004–2009 dvojitým způsobem jednak jako trend dané generace, která je náchylná nějakým způsobem měnit svůj počet a jednak jako efekt určitého věku (např. přechodu do puberty). Protože se v mladších věkových skupinách již pomalu jedná o nástup silnějších ročníků (rok narození je 2000–2002 a později), projeví se to na odhadu jako poměrně výrazný nárůst. Na rozdíl od předchozích zkoumání, v nichž nás zajímal věk 15–26 let, se zde jedná o mladší věk, kde lze efekt nástupu silných ročníků očekávat dříve.

Pro nejbližší roky lze tedy očekávat, že velikost cílové skupiny časopisu IN! Dívčí svět nezmění, případně se mírně zvýší.

Závěr

Papež Benedikt XVI. ještě jako kardinál prohlásil, že „statistika není způsob, kterým počítá Bůh“. Církev nestojí ani nepadá s počty věřících, kteří jsou sečtení sebelepším sčítacím systémem. Mýtus České republiky jako nejateističtějšího státu je dávno překonán, avšak uvedená čísla jsou užitečná, abychom si nově připomněli to, co víme: mladých lidí v církvi pozvolna ubývá a do nejbližších let je třeba nejspíše počítat s dalším úbytkem. Silnější ročníky narozené po roce 2004, do mládežnického věku začnou dorůstat až koncem současného desetiletí.¹¹ Kromě rizikového přechodu na vysokou školu však data neumožňují odpovědět na otázku, na který věk je třeba zaměřit se v pastorační mládeže nejvíce.

¹V roce 1991 se ve sčítání přihlásily ke katolické církvi 4 miliony obyvatel, v roce 2001 to bylo 2,7 mil. obyvatel a v roce 2011 pouhý 1 milion obyvatel.

²To pokud budeme uvažovat pouze o těch, kdo nepovinný údaj při sčítání vyplnili. Církev římskokatolická navíc zůstává stále nejsilnější náboženskou skupinou a hlásí se k ní 50 % všech věřících.

³Sčítání se konalo též v roce 1999, potřebné údaje pro věkovou skupinu mladých lidí však nejsou k dispozici.

⁴J. Macháně: Nad výsledky letošního sčítání. *Katolický týdeník*, 2004, 31.

⁵Nejsou k dispozici údaje pro naši věkovou skupinu 14 – 25 let.

⁶Viz např. D. Hamplová a B. Řeháková: Kdo patří do církve? In: též, *Česká religiozita na počátku 3. tisíciletí. Výsledky Mezinárodního programu sociálního výzkumu ISSP 2008 – Náboženství. Sociologické studie 2009(2)*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 30–52.

⁷Nepravděpodobný není samotný nárůst, ale jeho výše.

⁸Podle statistiky tzv. úkonů duchovní správy, kterou od kněží každý rok sbírají biskupství, počet skupin náboženství pro středoškolačky a počet společenství mládeže byl mezi roky 1997 – 2005 konstantní, přestože počet praktikujících v tomto období klesal (viz R. Tichý: *Lidé, skupiny a praktiky v katolické církvi 1997 – 2005, Pražské sociálně vědní studie*, 2007, 22).

⁹Věk 16 – 25 let.

¹⁰Věk 15 – 24 let.

¹¹V roce 2005 počet živě narozených poprvé od roku 1993 přesáhl hranici 100 000 a i v následujících letech nadále rostl.

ThLic. PhDr. Radek Tichý, PhD. vystudoval sociologii a teologii. Na kněze byl vysvěcen v roce 2012. Nyní je studentem Papežského liturgického institutu v Římě a jedním z pomocných ceremoniářů papeže Benedikta XVI. Ve svých sociologických publikacích se zabývá nejčastěji obnovnými pokusy české katolické církve, statistikami praktikujících či mediálním obrazem církve.

PŘÍSPĚVEK K DISKUSI O PŘEDÁVÁNÍ VÍRY DĚTEM A MLADÝM LIDEM

Jan Balík

Sociolog a kněz Radek Tichý ve svém článku nabízí odborné pojednání, které vychází z dat, která jsou interně sledována římsko-katolickou církví. Získaná data, jak on sám upozorňuje, jsou relativní a z důvodu nestejně metodiky sčítání návštěvníků bohoslužeb dokonce jen parciální. Přesto však odhalují jakési tendence. Lze z jeho závěrů a z dalších zdrojů vyvodit nějaká pastorační doporučení?

Širší pohled na předávání víry

V katolické církvi se v současné době žádný ústřední orgán nezabývá soustavným sběrem sociologických dat a jejich vyhodnocováním¹. Proto se lze v úvahách opřít pouze o údaje sčítání návštěvníků nedělních bohoslužeb (Tichý), o různé neoficiální statistiky (počty animátorů, počty mladých na diecézních setkáních) a o diskuse odborníků účastnících se pastorační mládeže² a o zdařilé evangelizační a pastorační projekty³. Zdroje úvah jsou tedy do jisté míry subjektivní. Přesto ale mají svou váhu a nelze je nechat bez povšimnutí.

Dalším důležitým a výmluvným zdrojem poznatků jsou statistiky diecézních katechetických center, které dlouhodobě potvrzují předpokládanou tezi, že oproti mladšímu školnímu věku v období přestupu na druhý stupeň prudce klesá počet dětí v hodinách náboženství (pochopitelně se netýká církevních škol) a na farních katechezích⁴.

V následujícím pojednání se nezmiňuji o roli rodiny v předávání víry, která je nezastupitelná. Mnohdy ovšem selhává nebo vůbec chybí. Činnost společenství církve má jako první úkol napomáhat rodině, někdy ji ovšem částečně či z velké části nahrazuje.

Domnívám se, že je možné vyvodit z výše uvedených zdrojů následující závěr:

1) Mladí lidé z věřících a praktikujících rodin odcházejí z církve pozvolna. Nejprve opouští pravidelnou formaci (starší školní věk), ale ještě chodí víceméně pravidelně v neděli do kostela. Poté následuje postupný odchod i z nedělní bohoslužby a odklon od praktikování víry, což bývá spojeno s obdobím studia na vysoké škole, které do široka otevírá škálu nejrůznějších možností a zároveň umožňuje jistou emancipaci od názorového prostředí vlastní rodiny. V tomto směru má na mladé lidi jistě nemalý vliv celkově pokleslá morálka společnosti, médií a začínající zkušenosti intimního života.

2) Předávání víry dospívajícím je více než kdykoliv v minulosti odvislé od osobního vztahu a od nalezení skupiny vrstevníků, ve které se sdílí stejné hodnoty víry. Pro mladého člověka je život v nějakém typu společenství většinou rozhodující⁵. V jistém smyslu lze konstatovat, že skupina vrstevníků je důležitější než pouhá jedna osoba doprovázejícího. Pro kněze, katechety či animátory (starší kamarád) to přináší veliké osobnostní a časové nároky a schopnost vytvářet s mladými lidmi a mezi mladými takové vztahy, které vedou ke vzniku společenství.

Doporučení, která vyplývají z konstatovaných premis

1) V životě církevních společenství je třeba investovat do mladých lidí zvláště ve věku prvních odpadů od prožívání víry, tedy do věku přechodu do staršího školního věku. Z tohoto důvodu je třeba si položit otázky: **co nabízíme dětem od 10 do 14 let?** Jakým způsobem je motivujeme, aby přijaly nabídky? Jsou naše nabídky adekvátní? Vnímají rodiče svou odpovědnost v předávání víry svým dětem? Je klasicky vnímaná výuka náboženství či farní katecheze vhodnou metodou? Neopomíjejí kněží a katecheté ve farnostech tuto skupinu z důvodu náročnosti či proto, že si s ní nevědí rady?

Zkušenost ukazuje, že se snáze překlene tento krizový věk, když se nabízí dětem nejen obvyklé programy, ale jsou zároveň zvány na víkendové akce, na farní tábory, prázdninové pobyty a postupně jsou přibrány k spoluodpovědnosti (např. pořádání akcí pro mladší pod citlivým vedením zkušených dospělých).

Zdařilým projektem je také časopis IN!, o kterém děvčata hovoří jako o svém průvodci pubertou⁶.

2) Periodicky se konstatuje, že není prozatím všeobecně využita **příprava na biřmování**, jako možnost objevit znovu víru jako vztah s milující osobou Ježíše a poznat církev jako podnětné a osobní rozvoj podporující prostředí. Pozitivním příkladem zde mohou být pobyty biřmovanců na centrech života mládeže či jejich účast na aktivitách, kterých by se mnozí z biřmovanců sami od sebe nezúčastnili.

3) Přechod na vysokou školu je z mnoha důvodů mimořádně závažným obdobím v životě mladého člověka. Pro doprovázení studentů byla vykonána již řada kroků: jsou

zakládány vysokoškolské farnosti; jsou jmenováni kněží, kteří mají být ve službě vysokoškolským studentům; webová sociální síť signal.cz pomáhá každoročně nastupujícím studentům v navázání kontaktů s vysokoškolskými katolickými společenstvími.

Sociokulturní změna, která studium na vysoké škole provází a častá odloučenost od domácího prostředí však bývá mnohdy pro mladé studenty kulturním šokem. Nová situace mladého snadno zahltí mnohostí možností a nabídek, náročností studia a prakticky neomezenou svobodou. Z tohoto důvodu se jen malá část věřících mladých lidí zapojí aktivně do života vysokoškolských společenství a účastní se přednášek a ostatního programu.

Lze tedy uvažovat v tom směru, že **o dalším rozvoji víry u vysokoškoláka zpravidla rozhoduje jeho zkušenost s církví a s křesťanským společenstvím během střední školy**. Pokud mladý středoškolák pokračuje v rozvoji své víry a života v církvi, včlenění se do malého společenství, účastní se různých nabídek a absolvuje různé kurzy, které jsou mu nabízeny, lze očekávat, že se i jako vysokoškolák bude ubírat podobnou cestou, stane se aktivním v novém prostředí, využije nabídek k prohloubení své víry, ukotví svůj život v konkrétním společenství a dospěje k symbióze víry a své odbornosti.

4) Z uvedených závěrů vyplývá, že je velice žádoucí, aby do práce s dětmi a mladými byli zapojováni v co největší míře „starší kamarádi“ tzv. **animátoři**. Oživení působení mezi mládeží bude tedy zřejmě spojeno s rozvinutím **kurzů pro animátory a s adekvátní přípravou kněží a katechetů**. Konání kurzů animátorů (např. DCM, salesiáni) jistě přineslo a přináší mnoho dobrého. Každoroční zájem o kurzy animátorů v DCM se republikově dlouhodobě pohybuje mezi 300 a 400 účastníky. Jejich konání je vysoce náročnou

činností (vztahově, časově, odborně), která si žádá nové promyšlení a kvalitní personální síly (katolická formace, svěží síly kněží a laiků na DCM a DCŽM).

5) Je-li pro předávání víry podstatný výchovný vztah a živé společenství vrstevníků, což klade na vychovatele vysoké nároky, neméně náročné je **předávání obsahu víry a života podle ní**. Důvodem je současná rozmělněnost katolicity, obliba psychologizující teologie a parcializace témat. Mladí lidé jsou v současnosti duchovnímu světu otevření a právem očekávají, pokud se setkávají s katolictvím, že jim bude zprostředkována víra tak, jak ji věří církev. S tím ovšem souvisí skutečnost, že potřebují, aby sdělovanému poselství byli schopni porozumět. Je tedy třeba hlásat evangelium v jeho plnosti a aktualizaci, tak jak ho podává učení církve; zároveň srozumitelně (linguagio) a celistvě. Zde lze odkázat na akcentaci tohoto rozměru nové evangelizace v knize Benedikta XVI. *Světlo světa*. Papež na více místech ukazuje, jak je nutné přetlumočit stále aktuální poselství evangelia do současné doby (str. 61, 68, 131, 137, 141).

Kromě toho platí, že víru nejlépe předává ten, kdo ji sám napřed vyzrálým způsobem žije a je tedy především **svědkem živé víry** a osobního vztahu ke Kristu. Takový předává víru celým svým životem a snadněji uvádí druhé do víry prožívané jako vztah s osobou Ježíše Krista, který je zakořeněn životem ve společenství jeho učedníků, v církvi.

Společenství v církvi však nesmí být pouze teorií, protože pro formaci mladého člověka je důležité, aby svoji víru prožíval řadu let v konkrétní skupině, ve které může učinit nezastupitelné osobní zkušenosti s Bohem a rozvíjet svou vztahovost. Podporovat vznik a růst konkrétních **společenství mladých lidí** je třeba považovat za klíčový úkol celé pastorace mládeže.

To, co bylo řečeno o předávání víry, platí i o **škole modlitby**. Úkolem vychovatelů je uvádět do porozumění hlubokých a stále platných tradičních způsobů katolické modlitby (např. adorace, meditace, růženec, Lectio Divina), učit žít s užitkem ze svátostí (pravidelná zpověď, časté přijímání eucharistie) a nabízet duchovní doprovázení.

Jedním z podstatných prvků vedení k živé víře je schopnost ukazovat mladým lidem pravdivě a pozitivně krásu a hloubku poznání církve o **lidské lásce a manželství**. Kromě toho je nutné zprostředkovávat jim svědectví od starších vrstevníků a manželských párů, kteří usilují o uskutečňování učení o evangeliu lásky a života. Tak lze očekávat, že se mladí nadchnou pro náročnou cestu předmanželské zdrženlivosti, manželské čistoty a že pochopí, že manželství otevřené plodnosti je fundamentálním povoláním lidské osoby. Nejlepším vstupem do této problematiky je život ve skupině věřících vrstevníků, kteří se v prostředí víry učí krásným a hlubokým vztahům mezi chlapci a děvčaty.

Neméně zásadní oblastí, kterou nelze opomíjet, je seznamovat mladé lidi s prorockým hlasem církve v oblasti **sociální nauky** tzn. v otázkách rodiny, politiky, ekonomie, globalizace, životního prostředí, míru atd. Tak pochopí, že víra se projevuje v praktickém životě a že je třeba vstřebávat nejen moudrost lidskou (často dokonce mylnou), ale i získanou z Božího zjevení. Tyto otázky je třeba nabízet především v závěru středoškolského a v průběhu vysokoškolského života.

Závěrečné shrnutí

Provedená analýza přivádí k dedukci, že práce s dětmi a mladými lidmi od 10 let je nejnáročnějším úkolem celé církve a že se, i když rozdílným způsobem, týká každého.

Oslovit tuto skupinu předpokládá budo-

vání osobních vztahů, což vyžaduje trávit s mladými lidmi čas (ve škole i mimo školu, ve farnosti i mimo farnost), stávat se před nimi svědky živé víry a usilovat o zapojení mladých lidí do křesťanského společenství vrstevníků. Zároveň je třeba k mladým dospělým přistupovat s jasným poselstvím evangelia a učením církve, což předpokládá dobrou znalost nauky církve a schopnost předávat ji novým generacím srozumitelně, tedy inkulturovaně.

Zvát mladé lidi k životu s Kristem ve společenství církve v době, která je charakterizována krajním individualizmem, jako je naše, je jistě náročný úkol. Protože Kristus nabízí přátelství každé lidské bytosti a svou církev založil jako společenství, může mít každý, kdo se podílí na předávání víry, důvěru, že je posláním církve vůči mladým lidem uskutečnitelné.

¹V rámci přípravy Plenárního sněmu katolické církve v ČR v roce 2005 jedna z komisí vypracovala statistickou studii o náboženské situaci současnosti. Ta se zaměřuje na celek a demografický vývoj, proto k naší diskusi nepřináší použitelné údaje.

²např. závěry každoročních Konferencí o mládeži

³např. diskuse mladých lidí na diecézních a celostátních fórech mládeže

⁴Např. veřejně přístupné výroční zprávy Katechetického střediska Arcibiskupství pražského <http://adks.apha.cz/vyrocnizpravy/>. Uváděné počty ukazují dokonce radikální pokles počtů dětí u staršího školního věku oproti mladšímu školnímu věku.

⁵Více autorů v současnosti tvrdí, že rozhodující pro formaci mladých je tzv. neformální prostředí a neformální skupina. Jedná se o spontánní setkávání mladých lidí (D. Sigalini, S. Pagani).

⁶Děvat ve věku 12 – 15 let je v neděli v kostelích 8 000 a náklad časopisu je 4 000.

*P. ThDr. Jan Balík
je ředitelem Sekce pro mládež ČBK*

ROK VÍRY - BRAINSTORMING

Chce-li kdokoliv prožít Rok víry opravdově, musí se rozhodnout, čemu se bude věnovat. V opačném případě se vydává riziku, že Rok víry uplyne a nic významného do života jedinců nepřinese. V pastoračních programech pro mládež je důležité Rok víry moudře připomínat a mladým pomáhat k rozhodnutím, aby si z mnoha možností vybrali alespoň jednu a té byli během roku věrni.

Návrhy pro kněze, dospělé laiky, pracovníky DCM a týmy DCŽM

- postupně pročíst Katechismus katolické církve,
- minimálně se postupně seznámit s Kompendiem katechismu katolické církve,
- prostudovat YOUCAT a pracovat s ním s mladými lidmi,
- přečíst alespoň jeden z hlavních dokumentů II. vatikánského koncilu (Gaudium et spes, Lumen Gentium, Dei Verbum),
- postupná četba znamená věnovat se jí každý den alespoň 10 minut, během roku se tak snadno přečte i delší kniha,
- do formačních i pastoračních programů DCM a DCŽM začleňovat KKC, YOUCAT a knihu modliteb s YOUCATEm,

- na webu www.signalny.cz zorganizovat soutěž na otázky z katechismu.

Návrhy pro mladé lidi

- Učíš se anglicky? Procvičuj si tento jazyk četbou YOUCATu. Anglickou knihu seženeš u těch mladých, kteří byli v loňském roce v Madridu na Světovém dnu mládeže nebo jsou jeho částí na www.signalny.cz (<https://youcat.signalny.cz/>).
 - Pročti si YOUCAT.
 - Každý den si přečti kapitolu z Nového zákona.
 - Modli se každý den ráno a večer s knihou: Modlitby s YOUCATEm.
- Zvol si jednu možnost, jak obohatit svoji víru a po celý rok vytrvej.

JAROSLAV KOZEL

Miloslava Kahounová

Přinášíme historickou skicu, která dává nahlédnout do způsobů pastorační práce za první republiky.

Když jsem se začala zabývat osudem Jaroslava Kozla, jednou z největších osobností hnutí SKM (Sdružení Katolické Mládeže mající heslo: „Slibuji, konám, mlčím.“) Podblanicka v třicátých a čtyřicátých letech minulého století, netušila jsem, o co budu bohatší. Jarka, jak mu všichni říkali, byl už ve svém mládí mužem modlitby a hluboké víry. Snažil se svým vrstevníkům ukázat krásu a smysl křesťanského života. Ke každému se choval vlídně a laskavě, ale nedělal ústupky z křesťanských zásad, a zřejmě i proto se stal nevinnou obětí lidské nenávisti a zloby. Čerpala jsem z knihy o Bohumilu Vítu Tajovském „Člověk musí hořeti“ a z knihy Petra Pohorského „Blanický rytíř“, z jeho osobních vzpomínek a dopisů. Petr Pohorský (narozen 1921 v Domašíně u Vlašimi) dosud žije v USA, kam emigroval v roce 1948, když mu kvůli vydání knihy právě o Jaroslavu Kozlovi hrozilo vězení. Dále jsem vycházela z vyprávění dosud žijících pamětníků jeho sice krátkého, ale požehnaného života, který by mohl být vzorem i pro mládež žijící v dnešní době. Téměř v každé vesnici, kde byla aktivní SKM vyrostlo jedno či více kněžských nebo řeholních povolání. Díky formaci výborných kněží, kteří na mládež v SKM působili a toto sdružení podporovali, mohlo vyrůst v jejich řadách velké množství osobností. Domnívám se, že i dnes by bylo možné na některé zkušenosti SKM v oblasti pastorační práce mládeže navázat.

Jaroslav Kozel se narodil 31. ledna 1919

Jaroslav Kozel (31. 1. 1919 – 16. 11. 1942)

v Pravoníně u Vlašimi jako nejmladší ze šesti dětí. Maminka byla tichá, zbožná a velmi pracovitá. Otec převzal rodnou chalupu s několika pruhy hubených polí po předcích. V raném dětství prodělal Jarka několik nemocí. Matka se o něj obětavě starala a jako nejmladší dítě byl zahrnován velkou láskou. Už ve čtyřech letech se sám učil pod vedením rozšafného otce číst. Jeho první čítankou byly noviny, které si otec četl. Do školy začal chodit v pěti a půl letech, a to už uměl číst a psát. Půjčoval si knihy ze školní knihovny a od pana faráře. V té době začal ministrovat.

Pan učitel i pan farář viděli chlapcovo velké nadání a doporučovali rodičům, aby ho dali na studie. Avšak chyběly peníze. Výnos malého hospodářství sotva stačil na obživu početné rodiny.

Od září 1930 začal chodit do měšťanské školy v Načeradci. Učitelé chválili jeho píli a kážeň a dávali ho za vzor ostatním dětem, což se však přičilo jeho skromnosti. Pro žáky z celého kraje byl čtvrtý ročník měšťanky jen ve Vlašimi. Autobus ještě nejezdil a tak musel chodit pěšky. Měšťanskou školu ve Vlašimi sice ukončil 28. června 1934 s výborným prospěchem, ale kvůli stále špatné finanční situaci rodiny nemohl jít studovat. Byla doba hospodářské krize a marně sháněl práci jak v okolí svého bydliště, tak i v Praze. Ani zprostředkovatelný práce mu nedokázaly pomoci.

Místo učně v Lidovém družstvu ve Vlašimi mu nakonec sehnal pravonínský farář P. František Vacek, který ho od dětství znal a měl ho pro jeho mírnou povahu rád. Do nástupu do učení v lednu 1935 se Jarka sám vzdělával tím, že četl knihy. Začátek učení v koloniálním obchodě Lidového družstva ve Vlašimi byl pro něho velmi obtížný. Musel denně vstávat už v pět hodin, pěšky dojít deset kilometrů z Pravonína do Vlašimi, celý den namáhavě pracovat a večer opět pěšky domů. Často se vracel zcela vyčerpán. Prvního půl roku nedostával žádné peníze. Správce Družstva však naštěstí brzy poznal Jarkovy schopnosti a převedl ho do účtárny jako asistenta pokladníka. Ve snaze po odborné kvalifikaci si Jarka opatřil písemný kurz amerického účetnictví a studoval ho soukromě. V lednu 1937 byl jmenován účetním úředníkem s vyšším platem.

Když se Jarka dostal do Vlašimi, byl už sice členem SKM v Pravoníně, ale vše vnímal pouze povrchně. Jeho zájem o SKM se ome-

zoval jen na společná divadelní představení a taneční zábavy. V Lidovém družstvu už v té době pracovali dva praktikující katolíci František Matějovský a Vincenc Šrůtka. Jarka se s nimi brzy spřátelil. Na jejich příkladu viděl, že je možné žít dobrým křesťanským životem i při obyčejném zaměstnání. Jejich jednání mu ukazovalo blahodárný účinek víry, což v něm vzbudilo touhu po lepším životě. Svědomí mu říkalo, že i on by měl usilovat o větší sblížení s Bohem. Pozoroval úsilí a zapálení pro duchovní vedení mládeže u Františka Matějovského a Vincence Šrůtky, o čemž hodně přemýšlel a postupně se z něj stával jiný člověk. Svému největšímu vzoru Františku Matějovskému byl i na svatbě, chodíval často na návštěvu do jeho rodiny a byl kmotrem jednomu z jeho dětí.

Pro jeho duchovní růst mělo velký význam organizování exercicií v premonstrátském klášteře v Želivě. Získal ho pro ně Josef Kuklík, mladý sedlák z nedaleké Kondrace, který ho přesvědčil, že nejlepším prostředkem pro náboženskou obrodu vesnice jsou právě exercicie. První duchovní cvičení, které Jarka konal začátkem května 1936, znamenala důležitou hranici v jeho životě. Vedl je P. František Krus, vynikající jezuita a sociolog, který byl právě jmenován generálním duchovním rádcem SKM. Tato duchovní cvičení probudila v Jarkovi touhu po poznání pravdy. Rozhodl se pro hlubší vzdělání v katolické víře. Opatřil si různé náboženské knihy, včetně sociálních encyklik *Quadragesimo anno* a *Rerum novarum*, jež P. Krus doporučoval. V květnu chodil pravidelně na májové pobožnosti a koncem měsíce května přijal svátost biřmování.

Kromě spolupracovníků a přátel z Vlašimi Jarku ovlivnil i želivský premonstrát P. Pavel Křivský. Byl to výborný kazatel a vyhledávaný vůdce studentské mládeže. Ten brzy poznal Jarkovy velké schopnosti a soustavně

ho vychovával k horlivému apoštolátu mezi mládeží. (P. Pavel Křivský během války „sešel“ z kněžství a oženil se s Marií Pavlíkovou, která jezdila už před válkou na exercicie do Želiva. V padesátých letech byl zatčen, za práci s mládeží byl odsouzený na 25 let. Jako jediný z kněží se dvakrát během svého komunistického věznění v Leopoldově pokusil o sebevraždu. Při transportu vězňů byl jednou připoután k panu opatu Vítu Tajovskému, kterému řekl, že pokud přežije komunistický kriminál, vrátí se do duchovního stavu. Nakonec se nevrátil, údajně mu to manželka nedovolila. Ke konci totality zemřel nezaopatřený, protože manželka k němu kněze, kterého za ním poslal pan opat Tajovský, nepustila.) Po válce ho mladí z SKM v Želivě marně hledali.

Náboženské vědomosti si prohloubil na kursu u P. Adolfa Kajpra, který zdůrazňoval vnitřní závazky vedoucích katolické mládeže. Další vzdělání si Jarka prohluboval soukromým studiem. Zajímala ho literatura, historie a filosofie. Jeho knihovna úctyhodně rostla. Nacházela se v ní kvalitní díla náboženská, próza i básnické sbírky současných našich i zahraničních autorů. Tuto hodnotnou literaturu doporučoval i půjčoval svým mladým přátelům. Živá víra pak vedla Jarku k apoštolátu mezi mládeží.

V roce 1937 byl Jaroslav zvolen předsedou SKM v Pravoníně. Byl hlavním organizátorem sjezdu SKM celého Podblanicka u příležitosti svěcení vlajky SKM v Pravoníně 20. května 1937. Hlavním celebrantem zde byl opat premonstrátského kláštera v Želivě P. Bedřich Vavroušek. Mládež z celého kraje přijela v ověnčených vozech, autobusy i pěšky. V čele dlouhého průvodu šlo přes dvě stě mladých mužů a žen v bílých „svérázech“ (stejnokrojích SKM) jako součást pestrého programu ke cti svatého Václava. V červenci Jarka organizoval další duchovní cvičení v Želivě. Osobně pro ně získal chlapce

a dívky ze svého okolí, poněvadž byl přesvědčen o jejich významu pro rozvíjení duchovní stránky mládeže. Organizoval poutě na známá mariánská i jiná poutní místa. Mladí jezdili na Svatou Horu, Křemešník, Klokoty u Tábora, do Staré Boleslavi a do nedaleké Sázavy. Zprostředkoval zájezd mladých autobusem na eucharistický sjezd v Hradci Králové. S Františkem Matějovským uspořádal pouť na Hrádek u Vlašimi, kde kromě pěti tisíc poutníků přišlo na dvě stě členů SKM ve stejnokrojích.

Aby se neuskutečnila snaha některých „vlastenců“ postavit na Blaníku památník odboje se sochou Jana Žižky nebo Jana Husa, dal Jarka podnět pro celonoční adoraci před Nejsvětější Svátostí v kostele v Louňovicích pod Blaníkem. Devět mladíků se sešlo v sobotu večer u kostela. Měli příležitost ke svátosti smíření a ráno ke svatému přijímání. Mladíci se střídali po celou noc v adoraci za zpěvu litaní k Nejsvětějšímu Srdci Páně. Dále bylo čtení o ustanovení eucharistie a modlitby růžence. Všichni účastníci byli druhý den nadšeni a rozhodli se konat celonoční adorace každý měsíc během léta v různých farnostech na Podblanicku. Pro každou adoraci Jarka zvolil nějaké ústřední heslo, např.: „Za světový mír. Aby všichni jedno byli.“ apod.

Pro rok 1938 byl zvolen předsedou okresního SKM na Vlašimsku. Každou neděli navštěvoval jednu místní skupinu, aby členy povzbudil a upevnil v náboženské činnosti. Nejúčinněji na posluchače působil jeho oduševnělý zjev, který vyzařoval duchovní vyrovnanost. Jeho slova byla plná lásky a přesvědčení. Skupiny SKM navštěvoval na kole nebo vlakem. V zimě jezdil na lyžích, často v doprovodu skauta Karla Hovorky.

Velký vliv na jeho duchovní zrání měl i další pracovník v Lidovém družstvu Josef

Stehno, který chodil každý den na mši svatou a byl terciářem Třetího řádu sv. Františka, kam byl Jarka v roce 1938 po čekací lhůtě přijat. Obřad se konal v Praze v kostele Panny Marie Sněžné. Zvolil si jméno Jan Evangelista. Tímto jménem rád později popisoval své dopisy nejbližším přátelům. Potěšilo ho ujištění, že Třetí řád má tu výsadu, že členové, kteří v něm setrvávají, zemřou ve stavu milosti. Ve snaze plnit evangelické rady se Jarka snažil, aby nelpěl na zbytečných věcech. Snažil se zbavit touhy po pohodlí a nadobro se zřekl tance.

Vzdělání si ještě doplnil ve „škole dr. Noska“, která byla pořádána pro pracovníky z řad katolické zemědělské mládeže. Po duchovní stránce vedl školu Jan Evangelista Urban OFM. Náboženské přednášky tam měl i pozdější arcibiskup pražský ThDr. Josef Beran. Koncem října se zúčastnil pracovní konference SKM v Charitasu v Praze. Při volbách byl navržen a zvolen do ústředního výboru, kandidaturu do zemského výboru odmítl. Pro měsíčník katolické mládeže Dorost Jarka napsal několik článků, v nichž dodával odvalu ke snášení utrpení, povzbuzoval k důvěře v Boží pomoc a dokazoval, že mravní čistota je zdrojem radosti a vnitřního míru. Přítele, který klesal pod tíhou práce a nemoci, povzbuzoval: „Znám beznadějnost noci bez spánku a bolest dní rozdílných jenom mírou utrpení. Křesťanská víra však vyžaduje podrobení naší vůle vůli Boží a předpokládá určitý sebezápor. Utrpení je určité znamení Boží přízně a tomu, kdo je schopen je přijmout, může být požehnáním.“ Dál soukromě studoval historii, literaturu a filosofii.

Při mobilizaci v září 1938 přešel zeď u vlašimské fary a vzbudil P. Karla Kudra, aby vyzpovídal chlapce, kteří měli odjet v ranních hodinách. Po násilném přepadení českých zemí 15. března 1939 dále organizoval celonoční adorace, ale vtiskl jim prosebný

a smírný ráz.

Protože mu velmi záleželo na výchově dětí podle křesťanských zásad, pomohl založit Františku Matějovskému 43. oddíl katolických skautů ve Vlašimi a v roce 1940 s nimi uskutečnili třídenní výlet na kolech na Klokočy. O nedělích podnikal výlety po okolí, nejmilejším místem pro něj byl Blaník, kde s kamarády nebo se skauty v létě přespával. Měl soucit s chudými a snažil se jim pomáhat, jak jen to bylo možné. Finančně podporoval studenta, kterému zprostředkoval přijetí do františkánského internátu. Napsal velké množství dopisů, některé z nich vyšly i v katolickém Dorostu a psal také básně. Z jeho podnětu byly ve Vlašimi pořádány literární večírky v besídce za kostelem. V listopadu 1940 uspořádal pět třídenních kurzů duchovních cvičení pro zemědělskou mládež v Želivě. Tam se seznámil s písmákem Karlem Davidem, se kterým navštěvoval P. Josefa Toufara, který byl v té době kaplanem v Zahrádce u Ledče, kde bylo velmi silné hnutí SKM. (P. Josef Toufar byl umučen při krutých výsleších v roce 1950 v rámci případu číhoštského zázraku.)

Během návštěvy skupiny SKM ve Zručí nad Sázavou se Jarka setkal se skromnou dívkou Marií Marhanovou. Z jejích slov poznal její hlubokou víru a zájem o mládež. Cestou domů se cítil šťasten, že mu Bůh dal poznat tak šlechetnou a čistou duši. Oba mladí lidé si začali dopisovat a sblížili se. Bývalá farní hospodyně P. Josefa Stoklasy Jaroslava Jarolímková vyprávěla, jaký to byl vlastenec a kamarád všech mladých, přestože měl vážnou známost, což mladí věděli a respektovali. Bylo prý krásné, jak se těšil do manželství a jak rád svým přátelům někdy recitoval „Až se ožením, budu mít dvanáct synů, dvanáct synů, jako statných bříz.“ 11. května 1941, v den Mariiných narozenin, si po bohoslužbách ve zručském kostele vyměnili příslib

věrnosti a, dá-li Bůh, společného života. Marie brzy potom odešla do Prahy, aby si tam prohloubila vzdělání. Dohodli se, že oba věnují zvýšené úsilí upevnění svého charakteru a vnitřního života, aby jednou mohli založit řádnou křesťanskou rodinu.

V době okupace, když bylo zakázáno jakékoliv shromažďování lidu, doporučoval soukromé poutě bez okázalosti. S Petrem Pohorským se o prázdninách 1941 zúčastnili exercicií ve Staré Boleslavi pro členy Svatováclavské ligy. Cestu tam i zpět jeli na kolech.

Po rozpuštění skautské organizace byl Jarka ve Vlašimi vyslýchán gestapem, ale ani toho se nezalekl. Stále si byl vědom svého nedostatečného vzdělání, a proto se sám rozhodl, že získá zkušenosti ve svém oboru v cizině. Chtěl se i zdokonalit v němčině, což se mu nakonec stalo osudným. Hlavním důvodem, proč se rozhodl pro odchod z Vlašimi, bylo to, že mu už „začínala hořet půda pod nohama“, jak sám přiznal.

Na jaře 1942 využil nabídky Svazu rakouských družstev, neboť bylo potřeba doplnit uvolněná místa za pracovníky, kteří odešli do války. 16. března 1942 odjel pracovat jako účetní do rakouského Welsu. V neděli před odjezdem se ještě vyzpovídal, přijal svaté přijímání a odjížděl s vědomím, že Pán se o něho postará. Jeho první kroky v novém působišti vedly do kostela. Účast věřících v neděli na liturgickém životě Jarku mile překvapila. Velmi ho zaujalo, že kněží pracovali moderními pastoračními metodami. Těšil se, jak doma tyto poznatky využije. V práci s ním byl vedoucí spokojený i ně-

mecký jazyk si v krátké době vylepšil. Z počátku si v dopisech přátelům pochvaloval, že může o nedělích hodně cestovat, hlavně do Alp, odkud posílal pozdravy.

V dopise Jaroslavě Jarolímkové, který se ale nedochoval, popisoval, jak ještě s jedním kamarádem nemohli v horách sehnat nocleh. Proto šli na policii a ti je na tu jednu noc ubytovali „v base“. Jarka to tehdy bral s humorem a netušil, že ho podobné „ubytování“ čeká již brzy a že ho nepřežije. V červnu 1942 byl kvůli udání závistivé spolupracovnice, které nacházel v účetnictví chyby, zatčen a odvezen do vyšetřovací vazby do Lince. Nepomohlo, že se za něj přimlouvala jeho bytná i vedoucí účtárny. Z Lince byl v srpnu převezen do koncentračního tábora v Mauthausenu, kde byl společně s Mítou Čerovským, který všechny útrapy koncentráku přežil a po návratu podal o Jarkově statečnosti a o jeho hrdinství svědectví.

Následkem ubohé stravy, namáhavé práce a tělesných útrap zeslábl tak, že byl dán na invalidní blok a 8. listopadu 1942 odvezen v transportu do Dachau, kde 16. listopadu 1942 zemřel. V jeho dopisech přátelům se často objevovalo téma o nadcházejícím utrpení a jeho smyslu. Na závěr knihy Blanický rytíř Petr Pohorský napsal „Dá Bůh, že Jarkův příklad vzbudí v duši mnoha mladých lidí odhodlání nést jeho ušlechtilé ideály do další generace.“

*Mgr. Miloslava Kahounová
dlouhá léta pracovala jako pastorační asistentka pro mládež na vlašimském vikariátu (Arcidiecéze pražská). V současné době je doktorandkou historických věd na KTF UK.*

POZDRAV SVATÉHO OTCE

Přinášíme vám český text poselství papeže Benedikta XVI. u příležitosti konání Celostátního setkání mládeže a Pouti rodin ve Žďáře nad Sázavou.

Praha, 10. srpna 2012

Otec kardinál Dominik Duka, OP dnes prostřednictvím Apoštolské nunciatury v Praze obdržel toto poselství Svatého otce pro účastníky pátého Celostátního setkání mládeže ve Žďáře nad Sázavou.

Jeho nejdůstojnější eminenci panu kardinálovi Dominiku Dukovi, OP arcibiskupovi pražskému – Česká republika

Při příležitosti pátého celostátního setkání mládeže, které má jako motto větu „Ovocem Ducha je láska, radost a pokoj...“ (Gal 5,22) a které se koná ve Žďáru nad Sázavou v rámci příprav na 1150. výročí příchodu svatých Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu, se Svatý otec Benedikt XVI. obrací se svým srdečným pozdravem a přáním všeho dobrého k organizátorům a ke všem účastníkům této události.

Papež vyjadřuje živou radost z této prozíravé iniciativy. Přeje si, aby se upevňovalo povědomí duchovních hodnot, které formovaly myšlení, umění i kulturu českého národa, a tím se křesťanské svědectví v rozličných prostředích dnešní společnosti stalo pronikavější.

Jeho svatost ze srdce rád uděluje Vaší eminenci, zúčastněným nejdůstojnějším biskupům, kněžím, řeholníkům a řeholnicím, přítomným rodinám a zvláště všem milým mladým lidem apoštolské požehnání přinášející pokoj a duchovní horlivost, a na přímluvu Panny Marie, Matky církve, vyprošuje hojnost nebeských darů.

*kardinál Tarsicio Bertone,
státní sekretář Jeho svatosti.*

OTEVŘENÝ DOPIS ÚČASTNÍKŮ 5. CELOSTÁTNÍHO SETKÁNÍ MLÁDEŽE

*Tento dopis od účastníků 5. celostátního setkání mládeže ve Žďáru je adresovaný předsedovi vlády **Petru Nečasovi**, předsedkyni Poslanecké sněmovny PČR **Miroslavě Němcové** a předsedovi senátu PČR **Milanu Štěchovi** a vyzývá k podpoře rodin a mladých lidí.*

Vážený pane premiére,

Vážená paní předsedkyně Poslanecké sněmovny PČR,

Vážený pane předsedo Senátu PČR.

Jménem účastníků 5. celostátního setkání mládeže, které se ve dnech 14. – 19. srpna 2012 koná ve Žďáře nad Sázavou a jehož se účastní šest tisíc mladých lidí z celé České republiky, vám zasíláme naši společnou prosbu.

Chtěli bychom vás, čelní představitele naší země, požádat, abyste ve svých rozhodnutích vždy konkrétním způsobem podporovali rodiny, které považujeme za základní stavební kameny naší společnosti. Prosíme vás také, abyste nám mladým více naslouchali a věnovali nám přinejmenším takovou pozornost,

jakou projevujete různým zájmovým skupinám.

Jako mladí občané této země, na jejíž budoucnosti nám velice záleží, se chceme osobně zasadit o to, aby lidé v české společnosti žili ve vzájemné toleranci, v úctě ke každému lidskému životu a ve vzájemné slušnosti.

Žádáme vás, abyste ve všech politických i ekonomických krocích tyto principy podporovali, protože jedině tak mohou lidé v České republice žít v harmonii a opravdovém míru.

Za účastníky 5. celostátního setkání mládeže ve Žďáře nad Sázavou

Lenka Češková, Štěpán Horký, Vojtěch Jurásek, Josef Lavička, Tereza Petrášová.

Ve Žďáře nad Sázavou, 18. srpna 2012

XVI. SETKÁNÍ MLÁDEŽE LEDNICA 2000

Co je to Lednica 2000?

Setkání mládeže na Lednici symbolizuje přijetí křtu Mieška I., polského krále, od svatého Radima v roce 966. Svatý otec Jan Pavel II. se obrátil k mládeži shromážděné poprvé na Lednici v r. 1997 z Poznaně, kde byl na pastorační návštěvě těmito slovy: „Musíme dbát o Polsko, aby se drželo víry.“ ... „Nebojte se jít do budoucnosti skrze bránu, kterou je Kristus. Věřte jeho slovům, věřte jeho lásce. V něm je naše spása. Doneste příštím pokolením svědectví víry, naděje a lásky a buďte vytrvalí. Nestačí překročit práh, je třeba zajet na hlubinu!“

Někdo výstižně vyložil smysl setkání na Lednici počátečními písmeny slova Lednica:

Od r. 1997 do roku 2004 Jan Pavel II. hovořil k mládeži shromážděné na Lednici každoročně na obří obrazovce. Tyto promluvy

Ludzie **E**wangelii **D**aleko **N**ieście **I**mię **C**hrystusa **A**men

Lednické hnutí

Setkání na Lednici se stalo oficiálně uznávaným hnutím, které se snaží pozvat všechny mladé lidi z celé Evropy, aby si zvolili Krista a stali se protagonisty křesťanské Evropy. Proto Lednické Hnutí nabízí formaci pro společenství i jednotlivce a to během celého roku. Téměř každý víkend se koná duchovní cvičení a o prázdninách se konají formační pobyty v Tatrách.

Účast mladých z České republiky

Mládež z České republiky přijíždí na setkání 2. června 2012 v malé skupině na pozvání jako delegace, která má i své místo v programu a dále přijíždí skupiny mladých neorganizovaně, protože je tento program

se staly základním formačním a studijním materiálem hlavně pro akademickou far-nost v Poznani, kterou vede dominikán Jan Góra OP, který připravuje studijní materiály k formaci mládeže. Lednica 2000 se postupně stala místem setkání pro mnoho lidí z celého Polska. Během roku se organizují setkání, během kterých se lidé modlí, tančí a zpívají. Scházejí se u lednického jezera, které nazývají polskou křtitelnicí, aby si zvolili Krista a to co z toho vyplývá – žít Kristem, být s ním jedno a díky tomu se stát novým člověkem.

Základem všech setkání je vždy:

- 1) svátost smíření
- 2) eucharistie
- 3) Kristus – během setkání na Lednici všichni společně a každý sám za sebe si volí Krista při slavnostním aktu, který nese jméno: Akt vyboru Chrystusa.

přitahuje. Může nás překvapit, jak Poláci rádi hovoří o svatém Vojtěchovi, od kterého přijali křesťanství a můžeme vnímat rozdíl úcty Čechů a Poláků k těm, kteří jim přinesli jako první křesťanství.

Program

Celodenní program velkoryse řešený na vyvýšené cestě, dělicí účastníky na dva velké sektory, vrcholí večer mší svatou a projitím účastníků branou ve tvaru velké ryby. Ryba představuje Ježíše Krista, kterého se každý ve svém srdci a všichni společně rozhodli následovat. V poslední době se účastní až 100 000 mladých.

Tento ročník měl téma Boží milosrdenství. Proto bylo všude možné vidět sestry

Božího milosrdenství, které poutavě vyprávěly své osobní zážitky s Božím milosrdenstvím a představily mladým sv. Faustýnu Kowalskou. Každý účastník dostal Deníček

svaté Faustýny jako dárek a vzpomínku na setkání.

P. Jan Barborka

RIO 2013 - INFORMACE KE SVĚTOVÉMU DNI MLÁDEŽE – RIO DE JANEIRO 2013

Účast českých poutníků zajišťuje Sekce pro mládež ČBK, která bude shromažďovat také přihlášky. Přihlašování bude přes internetové stránky www.rio2013.signals.cz a bude možné se přihlásit POUZE do 15. ledna 2013. Pozdější přihlášky nebudou akceptovány z organizačních důvodů!!!

Z organizačních důvodů se mohou přihlásit pouze ti, kteří budou mít nejpozději v den odletu 18 let. Mladší jistě budou mít v dalších letech příležitosti, jak se SDM mimo Evropu zúčastnit.

Termíny:

16. – 20. července 2013
Týden evangelizace (pobyt v diecézi)

22. – 28. července 2013
Světový den mládeže Rio de Janeiro

Odlety z ČR budou pravděpodobně v termínech 13. - 15. července 2013 a přílety zpět od 29. - 31. července 2013. Toto se ale může změnit dle letových řádů.

Přibližná cena cca 50 000Kč v případě, že poletíte se Sekcí pro mládež.

V ceně je zahrnuto: letenka (cca 35-40000Kč), balíček poutníka (cca. 6000 Kč), fond solidarity (10 EUR), doprava do a z diecéze (cca. 2000Kč), ubytování a strava před setkáním, režie, ...

Přibližná cena 11000 Kč v případě, že si zařídíte letenku individuálně a připojíte se k české skupině.

Ostatní

Česká republika nemá s Brazílií vízovou povinnost.

Povinné očkování není předepsáno, ale doporučuje se očkování proti žluté zimnici.

Cestovní pojištění si každý vyřídí sám.

Účast na SDM je vždy velikým duchovním zážitkem a zároveň poznáním jiné kultury. Zároveň se ale vždy jedná o fyzicky a psychicky náročné dny.

Více informací: mladez@cirkev.cz, tel. 731 604 001 a na stránkách www.rio2013.signals.cz. Další info v angličtině na <http://en.rio2013.com>.

PO-ŽDÁRSKÁ MÉDIA

Kniha – Ovoce Ducha

Ve Žďáru nad Sázavou se od 14. do 19. srpna 2012 konalo 5. celostátní setkání mládeže, kterého se zúčastnilo na 6 000 mladých lidí, ke kterým se v sobotu připojilo přes 3 000 účastníků pouti rodin.

Kniha obsahuje kroniku setkání, katecheze a promluvy biskupů, dojmy, zajímavosti a fotografie.

Film – Poznáte je po ovoci aneb o zákulisí příprav a průběhu setkání

„Na příbězích čtyř lidí z přípravného týmu zachycuje zákulisí setkání a to, co mu předcházelo. Vojta, Magda a Roman jsou vedoucí přípravných skupin, Lucka je moderátorka. Objeví se ale i ti, pro které je setkání určeno. Například Jirka, který bude na konci setkání biřmovaný. Taky Honza a Katka, sympatický pár. Monika, která je nevěřící a na setkání

ji pozval její kluk Tomáš," prozrazuje Jan Heller rámcově obsah filmu „Poznáte je po ovoci“.

CD – Kéž poznají nás po ovoci

Výběr písní, které zazněly na setkání v podání schol Adorare, Kapři a Veka.

Tato média lze zakoupit na DCM nebo v nakladatelství Paulínky.

NÁRODNÉ STRETNUTIE MLÁDEŽE R13

Chceš zažiť atmosféru **Svetových dní mládeže** (SDM), ale pre finančné, či iné dôvody **nemôžeš cestovať do Ria de Janeira**? Chceš počuť slová Svätého Otca adresované mladým na celom svete, ale nebaví ťa pritom nečinne a sám sedieť pred telkou? Chceš prežiť nezabudnuteľné leto, ale stále nevieš, pre ktorú z bohatých ponúk sa rozhodnúť? Chceš si nájsť priateľov na celý život, ale bojíš sa, či ťa prijímu takeho aký si? Chceš objaviť aktuálnosť a hĺbku **posolstva sv. Cyrila a Metoda**, ale nevieš ako na to? Máme pre teba odpoveď.

Paralelne so SDM bude **od 26. do 28. júla 2013 v Ružomberku** prebiehať paralelné **Národné stretnutie mládeže R13**.

Čaká ťa na ňom kopec zážitkov, bohatý duchovný aj kultúrny program, zoznámíš sa s brazílskou kultúrou a stretneš sa s mladými z celého Slovenska i zo zahraničia. Ale predovšetkým, stretneš sa s Bohom, ktorý ťa pozýva, aby si sa nebál a zatiahol na hĺbinu.

O pripravách na stretnutie ťa budeme priebežne informovať na webovej stránke, kde sa budeš môcť neskôr aj zaregistrovať: <http://www.rio13.sk/r13>

VÝZNAM LOGA RIO 2013

Na základě úryvku z evangelia svatého Matouše je patrná potřeba přímo odkázat na obraz Ježíše a význam učedníka. V tomto příběhu se Ježíš setkal se svými učedníky na hoře po svém zmrtvýchvstání. Jako symbol města Rio de Janeiro se Kristus Vykupitel nachází také na hoře. Tato pamětihodnost je známa v celém světě. Tématem je citát samotného Pána Ježíše, a proto jeho obraz zaujímá přední místo uprostřed symbolu.

Prvky symbolu tvoří obraz srdce, které se stalo středem víry národů. Také Brazílie bude středem mládeže při Světovém setkání. Ukazuje také vnitřního člověka, z této kompozice je patrný odkaz na učedníky, kteří Ježíše nesou ve svém srdci.

Paže Krista Vykupitele prochází celým obrazem srdce a symbolizují přívětivé Boží objetí všech národů a mladých, kteří budou v Brazílii. Představuje naše přijetí ze strany

lidu velkodušného a pohostinného srdce. Horní část (zeleně) byla inspirována Cukrovou homolí (Pão de Açúcar – dvě hory v Riu tvořící siluetu města, pozn. překl.), všeobecně známém symbolu města Rio de Janeiro, a kříž v ní poukazuje na význam brazilského území známém jako Země Svatého Kříže. Tvary, které lemují hranici obrazu srdce, jsou modré barvy a omývají zelené a žluté pobřeží, které připomíná barvy brazilské národní vlajky.

XXVII. světový den mládeže
„Radujte se stále v Pánu, opakují:
Radujte se!“ (Flp 4,4)

Vydává
Sekce pro mládež ČBK a
Asociace křesťanských
sdružení mládeže o.s.

Thákurova 3
160 00 Praha 6